Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Луганський національнийуніверситет імені Тараса Шевченка»

ДІАЛОГ КУЛЬТУР У ВАЖКІ ЧАСИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Міжнародної науково-практичної конференції
(17 квітня 2025 р.)

Полтава
ДЗ «ЛНУ імені ТарасаШевченка» 2025

УДК 316.77:008"2020/..."(082)

Рецензенти:

Світлана ШПЕТНА - кандидат педагогічних наук, доцент, почесний професор ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
Катерина ШЕВЧЕНКО – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри китайської філології Київського національного лінгвістичного університету.

З-41 Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Діалог культур у важкі часи» (17 квітня 2025р.) / за заг. ред. Д.О. Перепаді; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». –Вип. 1. – Полтава : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка‖, 2025. – 105 с.

До збірника «Діалог культур у важкі часи» ввійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції кафедри літературознавства, східної філології і перекладу (17 квітня 2025р.).

Збірник розрахований насамперед на студентів і викладачів закладів вищої освіти.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка від 26.09.2025 (протокол № 2

ЗМІСТ

FEMININE IN THE NOVELS «DONNA ANNA» BY HORDII BRASIUK AND «MY MICHAEL» BY AMOS OZ: A COMPARATIVE ASPECT

Serhii Didyk,
third-year PhD student in B11 Philology,
Luhansk Taras Shevchenko National University,
City of Poltava, Ukraine

Despite their different cultural contexts and national literary traditions, the novels by H. Brasiuk's Donna Anna and A. Oz's My Michael are united by the key theme of the study of gender identities and the relationship between feminine and masculine principles. The relevance of the comparative analysis of these works lies in the identification of artistic strategies for the representation of gender stereotypes, the crisis of traditional roles, and the specifics of women's experience in the two national literatures of the twentieth century.

In Amos Oz's novel, the feminine is embodied through the character of Anna Gonen, whose inner monologue forms the basis of the work. Her femininity is manifested through a deep introspective world, emotional intensity, creative impulses, and a connection with the subconscious, symbolized by the images of the Arab twins and dreams. Feminine in this context means inner freedom, intuition, and the search for self-identity beyond the traditional roles of wife and mother. Hanna feels imprisoned in the patriarchal discourse of 1950s Jerusalem, which leads to a psychological crisis. Her femininity becomes a form of protest against social norms through internal rebellion and mental alienation.

Masculinity in Oz's novel is represented through the character of Michael Gonen, who personifies rational, practical manhood. As a geologist and scientist, he represents the world of facts, logic, and social responsibilities. However, Hanna perceives his masculinity as emotional coldness and inability to communicate deeply. The masculine in the novel is associated with order and control, but also with an emotional desert that suppresses the feminine. This is the masculinity of stability, which turns into a gray routine.

Instead, in Brasiuk's novel, the feminine is presented indirectly, through the prism of the male perception of the narrator, who tries to reconstruct the image of his former lover Anna. This creates a problem of objectivity, because Anna appears as a mystery, a myth, and a projection of male fantasies, as indicated by the title of the novel itself, which refers to the literary myth of Donna Anna. Her femininity is characterized by challenge, unpredictability, and sexuality, which throws men off balance. She symbolizes the incomprehensible «other» essence of a woman, which the narrator's patriarchal logic cannot fully embrace. The feminine here acts as a force for destabilizing the male world.

The masculine in Brasiuk's novel is embodied primarily in the male narrator himself, whose masculinity is manifested in his attempts to control, categorize, and understand a woman through intellect, literary allusions, and reconstruction of the past. However, this attempt fails, as his masculine logic, narcissism, and emotional immaturity become apparent. The man turns not into the creator of the Anna myth, but into its captive. The masculine is exposed as a failed attempt to possess and define the Woman of Mystery, which leads to frustration and self-destruction.

A comparative analysis reveals both typological similarities and significant differences between the novels.

The similarities include the crisis of traditional gender roles, as both works depict the dysfunctionality of traditional models of family and love relationships, where feminine and masculine do not find harmony. The female experience is central to both novels, despite the difference in narrative perspective. Both texts function in the context of societies with pronounced patriarchal features, which sets the framework for gender conflict. In both cases, the masculine is presented as a rational and stable principle, which, however, is limited in understanding the complexity of the feminine.

At the same time, there are fundamental differences between the works. The most important is the narrative perspective: Hanna's direct female voice is contrasted with the male interpretation of female experience in Brasiuk's novel, which radically changes the way feminine is represented. The nature of the feminine also differs: in Hanna's novel, it is an internal struggle and psychological crisis, while in Anna's it is an external mystery and a destructive and creative force. Stylistically, the novels also contrast: psychological realism with elements of stream-of-consciousness in Oz is contrasted with intellectual prose with postmodern play with myths and intertextuality in Brasiuk. The interaction of genders is also different: Oz's unconscious conflict within marriage contrasts with Brasiuk's intense, often destructive erotic and emotional interaction outside of marriage.

Thus, a comparative analysis of the novels reveals the complexity of gender identity and destroys established stereotypes. In My Michael, the feminine appears as a deeply internal biography of crisis and search, and the masculine as an external stability that hides an emotional emptiness. In Donna Anna, the feminine acts as an external challenge and a myth that destabilizes the narrator's masculine world. Both

novels demonstrate that feminine and masculine are not fixed categories, but complex, often conflicting aspects of human existence that constantly interact and define each other in the socio-cultural space. The study of these aspects in a comparative way expands the understanding of gender issues in world literature and reveals both universal features of gender dynamics and national and cultural peculiarities of their artistic representation.

References

1. Брасюк Г. Донна Анна. URL: https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=16967
2. Amos Oz My Michael. URL: https://archive.org/details/mymichael0000ozam_n0x0
3. Крижановська О. «Ланка»-МАРС та «Серапіонові брати»: порівняльно-типологічний аспект : монографія. Київ: ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2021. 352 с.

A GLOBAL PERSPECTIVE: BRINGING THE WORLD INTO CLASSROOMS

Fedicheva Nataliya
PhD, associate professor
Luhansk Taras Shevchenko National University,
Poltava, Ukraine
nvfedicheva@yahoo.com
ORCID 0000-0001-8012-5636

We live in critical and unexpectedly dangerous times. Most of us have feelings of powerlessness and uncertainty in response to disturbing current events, mainly the war in

Ukraine. The threat of a global war is being taken seriously in Europe. And the whole world faces serious global issues of terrorism, ethnic conflict and social inequality.

So, natural questions arise: How can we prepare our students to cope with the challenges of today's world? What is our responsibility as university instructors in a world of war? How can we help students realize the need to be able to empathize with others, value diverse perspectives and cultures, understand how events around the world are interconnected? What should we teach to ensure that the students are prepared to successfully engage in the globalized world? What steps can we take to effectively foster globally minded knowledge, skills, and attitudes in students?

Researchers suggest that for students to participate effectively in the global community, they will need to develop global competence. Global competence refers to the ability to understand and act on issues of global significance. Students need to understand global systems and how their actions impact others across the globe. Global competence is labeled a "21st century skill". It is needed for employment in today's global economy. Yet global competence is so much more than a ticket to a competitive job. Students need global competence to participate as empathetic, engaged, and effective citizens of the world.

What exactly does global competence entail? Many organizations have devised specific frameworks that define the term. These frameworks tend to coalesce around attitudes, knowledge, and skills.

• Attitudes: includes openness, respect, empathy and appreciation for diversity. And certainly it includes a desire to better the human condition on a local and global scale.

• Knowledge refers to the ability to understand global issues and current events and their impact on local conditions and vice versa. Knowledge also refers to world

history, culture and geography.

• Skills include the ability to communicate across cultural and linguistic boundaries. Also, it's important to know how to effectively collaborate with people who have diverse cultural, racial and linguistic, backgrounds.

University instructors also need to strive to develop these global competencies in ourselves so that they can foster them in their students.

Connecting practicing university instructors and researchers across continents through conferences can provide experiences that help teachers develop a globally oriented mindset. Hopefully proofs of this are conferences that Luhansk Taras Shevchenko National University has been held annually for the past 11 years. Furthermore, when provided a platform to network, university instructors can lead the way in changing the broader education system locally and globally.

Now we will briefly look at classroom strategies.

There are plenty of steps that educators can take today to put students on the path towards creating a better world for tomorrow. Educators can use the following common strategies to foster global citizenship and competency:

• Firstly, integrating global topics and perspectives across content areas. Globally competent teaching does not require a separate course or unit of study. Teachers can infuse global content into the required curriculum, regardless of subject area. For example, ELT teachers can use texts that represent diverse cultural perspectives and that take place in settings around the world.

• Secondly, providing real-world audiences for students to engage with global issues.

• Thirdly, connecting the global experiences of students and to the classroom. Teachers can incorporate their own cross-cultural experiences into the classroom through

informal conversation, discussions around artifacts and photos. Teachers can also design lesson plans that incorporate knowledge gained and relationships built through their global experiences.

With these strategies in hand, teachers can engage students to critically examine their place in the world as well as to create their futures The lives of all students, no matter their country or their cultural, racial, linguistic, or economic background, are in some way influenced by the wider world. They too have the potential to shape that world. Their future, and the future of our world, depends on it. So, teachers need to coalesce and fashion together new approaches to promote students' global competence.

References

1. Пометун О.І. Формування громадянської компетентності: погляд з позиції сучасної педагогічної науки. *Вісник програм шкільних обмінів*, 2005. № 23. С. 18

2. Репко І.П. До питання виховання національної свідомості та самосвідомості молоді. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «Теорія та методика навчання та виховання»*: зб. наук. пр. [за заг. редакцією член-кор. НАПН України А. В. Троцко]. Харків: ХНПУ, 2012. Вип. 32. С. 148 - 157.

3. Указ Президента України № 286/2019 від 18 травня 2019 року «Про Стратегію національно-патріотичного виховання».

4. Tom Vander Ark. Educating for Global Competence. URL: https://www.linkedin.com/pulse/educating-global-competence-6-reasons-7-competencies-8-tom-vander-ark/

5. Guo Jiaxin Global competence in higher education: a ten-year systematic literature review. URL:

https://www.frontiersin.org/journals/education/articles/10.3389/feduc.2024.1404782/full

THE RANGE OF ARTISTIC SEARCH OF DMYTRO FALKIVSKYI

Ivano Orest,
third-year PhD student in B11 Philology,
Luhansk Taras Shevchenko National University,
City of Poltava, Ukraine

Dmytro Falkivsky is a prominent representative of the Ukrainian Executed Renaissance whose work is marked by an extraordinary diversity of genre forms and stylistic searches. His artistic range encompasses poetry, prose, drama, translations, and screenplays, which testifies to the universality of the writer's talent and his desire to experiment with various forms of artistic expression.

Falkivsky's poetry is the core of his literary heritage. His initial attempts at poetry revealed the author's attraction to epic forms, in particular the poems «Hnat» and «Shepherd,» but the writer found his true poetic element in his lyric work. His poetry is characterized by deep psychological introspection, philosophical comprehension of modernity, and the search for new means of artistic expression.

The evolution of Falkivsky's poetic style demonstrates the transition from traditional forms to modernist experiments. His affiliation with the Lanka-MARS literary group determined his aesthetic guidelines and contributed to the formation of his individual creative style, which combined neo-symbolist tendencies with realistic elements.

Falkivsky's prose works are characterized by thematic diversity and stylistic originality. The writer experimented with various prose genres, creating stories and novellas that revealed the psychological conflicts of his contemporaries. His prose is characterized by attention to the inner world of his characters, complex compositional structure, and innovative narrative techniques.

The peculiarity of Falkivsky's prose works is the synthesis of a realistic basis with a modernist style. The author skillfully combined social issues with philosophical reflections, creating multilayered literary texts that met the aesthetic demands of the era.

Falkivsky's playwriting activity testifies to his desire to master all major literary genres. Although the number of plays by the writer is relatively small, they demonstrate an understanding of the specifics of stage art and the ability to create effective conflicts. The author's dramatic works are characterized by topical themes and psychological authenticity of the characters.

Falkivsky's translation work demonstrates his broad humanitarian education and his desire for intercultural dialogue. Translations of foreign authors' works contributed to the enrichment of Ukrainian literature with new artistic forms and ideas. This activity also influenced the writer's own work, broadening his artistic outlook.

Falkivsky's work in the field of cinema reflects his openness to new artistic forms and his understanding of the specifics of screen art. Creating screenplays required the writer to master the special principles of dramaturgy, which enriched his overall artistic experience.

Falkivsky's artistic career is characterized by constant stylistic searches and experiments. From early attempts in traditional forms, the writer evolved to complex modernist constructions. His work demonstrates an organic

combination of national traditions and European artistic trends.

The peculiarity of Falkivsky's artistic method is the synthetic nature of his thinking, which manifests itself in the interpenetration of genre forms and stylistic techniques. Poetic elements are present in his prose, dramaturgical principles influence the structure of his poems, and his translation experience enriches his original work.

Dmytro Falkivsky's work organically fits into the context of the Ukrainian cultural revival of the 1920s. His artistic pursuits were in line with the general trends in the development of national literature, while revealing individual traits of talent. The writer actively collaborated with the leading literary publications of the era, which contributed to the popularization of his works.

The tragic fate of the author, who became a victim of Stalinist repression, did not allow him to fully realize his creative potential. However, even what Falkivsky managed to create during his short period of activity testifies to the scale of his talent and significance for Ukrainian literature.

The range of Dmytro Falkivsky's artistic search is characterized by exceptional breadth and depth. The writer successfully worked in all major literary genres and genres, demonstrating the universality of his talent and tireless creative energy. His legacy is a valuable contribution to the treasury of Ukrainian literature and testifies to the high level of artistic culture of the Executed Renaissance.

References

1. Фальківський Д. Поезії. URL: https://osvita.ua/school/literature/tag-falkivskyi_dmytro/
2. Крижановська О. «Ланка»-МАРС та «Серапіонові брати»: порівняльно-типологічний аспект : монографія. Київ: ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2021. 352 с.

COMMON FOREIGN LANGUAGE OF THE FUTURE

İrfan Tosuncuoğlu,
Professor Dr., of the Department of English Language and literature,
Karabük University,
Karabük Türkiye
e-mail irtosun@yahoo.co
https://orcid.org/0000-0002-0213-3574

Özkan Kırmızı,
Professor Dr. of the Department of English Language and literature,
Karabük University,
Karabük Türkiye
e-mail ozkankirmizi@gmail.com
https://orcid.org/ 0000-0003-3419-8257

In recent decades, research has focused on the idea that language, like human evolution, emerged through natural selection. In these studies, the development of the brain with the organs of sound and hearing was generally emphasized; The idea that human language emerges through imitation of the sounds of surrounding beings has been predominantly processed.

Due to some changes in societial life, the influences from various people and the languages of so called people, the language changes and develops over time, just like a living being, (Korkmaz 1970). One of the most salient charming areas in the study of language is the variability of language.

According to ethnologist data(2021), there are 7,668 billion people

7,164 languages
430 million deaf and,
86% literate people, in the world today
(https://www.ethnologue.com/).

Language is a social creature that can change and encounters changes. Since it is a kind of social living-being, it has the energy to change and advance depending on the social structures of each related nation, and because of this feature of change, suffixes, grammatical elements and words in the language become obsolete as they are used over a wide period of time; The old ones are discarded and new ones are taken instead. For this reason, linguists have likened language to a source that constantly gives birth to innovations.

The heading above is defined as the language that an individual learns intuitively from the moment he is born and uses it most comfortably while communicating with his environment (Şahin, 2013, p. 14). Similarly, according to Adsoy (2014), mother tongue is the first thing that individuals learn at the point of communicating with the world, and therefore it is indispensable for their personalities and mental and emotional development.

Historically, after the invention of writing, it is explained that the first documents related to language teaching belong to the Sumerians. Since the Sumerians, the inventor of writing, the values, languages and cultures of different societies have been role models for different societies and have even been adopted. The Sumerians, who lived in Mesopotamia between 5000-2000 BC, were the first nation to use the type of writing called syllabary. It has been stated that the children living in Rome received bilingual education in the historical process.

The Latin language has become the language of economic and social life in many European countries. In the Middle Ages, even if Latin came to a different dimension, it

was actively used and learned. During this period, language education is given in higher education and religious institutions. Since Latin remained widely and in use for a long time, it influenced all the major European languages. These languages have many words in common, and their vocabulary is usually made up of Latin words, but also Greek elements that were first taken into Latin and then transferred to these languages. Words of Latin origin in English have mostly entered this language through French.

Arabic, which was the language of nomads and permanent settlers in the vast Arabian Peninsula until the 6th century CE, belongs to the group of Semitic languages that includes Hebrew, Phoenician, and many other languages.

However, there were distinct differences in various corners of the ancient Persian and Byzantine empires. Arabic did not succeed in penetrating the territory of present-day Persia, the heart of the land of Persia. The Persian language (Persian) was the medium of a well-founded and dynamic culture, the language spoken by the population in both urban and rural areas. As a result, Arabic occupied some regions and became the dominant language, and the Old Persian written language ceased to be used. But Persian, which the bulk of the population continues to speak, experienced a real revival in the 10th century. Although it is now written in the Arabic alphabet and has been influenced in other ways, Persian has managed to secure its position as both a written and spoken language. Arabic was never the primary language of the East. The Arabic language has also progressed with the development of Latin. However, with the use of national languages in daily communication, the Arabic language continued to be used mostly in meanders. Since logic teaching has become important in the future, grammar will also develop in this direction (Onan, 2012).

In the geography where the Ottoman Empire was

established, it was observed that «Persian, Arabic and Turkish» were used in the eastern part of the state. In the western part, «Latin, Italian and Greek» languages were used. There are Muslim states in the eastern part and Christian states in the western part (Demirel, 2012). By the time of the Republic, in addition to the languages used in the Ottoman state, various foreign languages such as «German, English and French» began to be taught and learned. While these languages continue to operate in school programs, the Persian language has been completely removed from the programs.

The Arabic language, on the other hand, continued to operate only in schools providing religious education (Ercan, 2019). After the Republican period, especially after the Second World War, the emergence of the USA as a military and economic superpower, the fact that it was the protector and protector of Europe under the umbrella of NATO against the Soviet threat, and accordingly, the imposition of the American lifestyle through visual and audio media, cinema, etc., paved the way for English to become a world lingua franca outside of socialist geography, etc.

Saussure (1998), one of the most important linguists, defined language as a social institution and a system of signs that indicate concepts. Chomsky (2009), another important linguist, defined language as an innate feature of human beings and stated that it is a phenomenon that is observed in the same way in almost all individuals with normal development and is the most important part of communication in society.

English is the leading language in the world (Harmer, 2007). The Anglo-Saxons, who separated from the Roman Empire in the 11th century, gained independence and took the first step towards modern England. The Renaissance, revolutionary reforms and discoveries are turning points for England. The colonial policy, which started in the 15th

century and intensified in the 17th century, modernized and popularized the English language in the United Kingdom, which was established in the 18th century, and the British kingdom, which became stronger at the end of the 18th century, established a colonial order in a wide geography from the Far East to America, from the Middle East to Africa. English began to be used in these regions, and the language colony developed rapidly in larger regions over time.

After the First World War, the British, who doubled their economic power and spread their commercial activities around the world, made English a common language in Europe and America. Since the second half of the 20th century, English has been the “common” language of people using different languages around the world, the language of conversation and communication with each other. Teaching English has become a part of the education policies and curricula of many states today. (Otur, 2017). On the other hand, Türkiye, which is a member of NATO and has been in negotiations with the European Union since 1950, is becoming more and more important in English language teaching, which is becoming more and more important day by day.

There are some changes internal structures of the languages. And there are some changes in the popularity of the languages. Two thousand years ago, there was no such language as English. It's in use today, but someday in the future it won't be talked about anymore. This is true of all languages: they appear, they are spoken for a while, and then they disappear. Still, there are huge differences between them. Some have only been talked about for a few generations, while others have been around for thousands of years. Some languages are spoken by only a handful of people, while others are spoken by hundreds of millions of people.

What will be the consequences of being an international language in terms of English? First, it will have to compete with the language of the next superior power; We don't know if it's Chinese, Spanish, or any kind of language we can't predict. However, there are many opinions by many scientists about what the future language will be and what the future of English will be.

References

1.Adsoy, Ş. (2014). Çelişmezlik ilkesi bağlamında ana dilde eğitim. *Tarih Okulu Dergisi (TOD), 7*(XIX), 685-697. DOI No: http://dx.doi.org/10.14225/Joh608

2.Chomsky, N. (2009). *Bilgi sorunları ve dil managua dersleri* (V. Kılıç Çev.). İstanbul: Bgst.

3..Demirel, Ö. (2012). *Yabancı Dil Öğretimi.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

4.Ercan T. (2019). *İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin İngilizce Dersi Başarı Durumlarının Sosyo-Kültürel Faktörler Açısından İncelenmesi (Kayseri İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

5.Harmer, J. (2007). The Practice of English Language Teaching. Harlow: Longman.

6.Korkmaz, Z. (1970) Dilde Doğal Gelişme ve Devrim Açısından Türk Dil Devrimi , Retrieved at http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/12/839/10625.pdf.

7.Bilginer, O.(2012) Dil Eğitiminin Dil Bilimsel Temelleri: Ferdinand De Saussure'ün Genel Dilbilim Kuramında Dil Eğitimiyle İlgili Bulgular, *MKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 9(17) (2012): 219-243.

8.Otur, E. (2017). Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntem ve Tekniklerin Türkçe Öğretimine Uyarlanması. Yüksek Lisans Tezi. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

9.Saussure, F. D. (1998). *Genel Dilbilim Dersleri* (B. Vardar Çev.). İstanbul: Multilingual.https://www.ethnologue.com/, Retrieved on March 12, 2025

Abstract

The most important aspect of language is that it is an indispensable tool that provides the need for communication. The skills of people to communicate, interact and work together with the individuals from both the society they live in and other societies depends upon understanding each other and using a common language. On the other hand all living languages change over time. Language change occurs rather slowly. So much so that we don't even realize that language is changing. Language is a social concept that can change and encounters some changes due to some certain factors. Since it is a kind of social living-being, it has the energy to change and advance depending on the social structures of each related nation. There are some changes internal structures of the languages. There are some changes in the popularity of the languages. Two thousand years ago, there was no such language as English. It's in use today, but someday in the future it may not be spoken anymore.

Keywords: *language change, societies, English, history of languages*

RELEVANCE OF EXISTENTIALIST PHILOSOPHY IN THE MODERN WORLD

Kozlov Anton,
third-year PhD student in B11 Philology,
Luhansk Taras Shevchenko National University,
City of Poltava, Ukraine

amatory871@gmail.com
https://orcid.org/0009-0006-2970-1312

In a world that is changing at a staggering rate, where familiar landmarks are disintegrating and the future increasingly looks unpredictable or even absurd, the philosophy of existentialism resounds with renewed vigor. It does not offer easy answers and is not reduced to ideology; instead, it asks radically personal questions: who am I, why do I live, how do I be free, and what do I do with my own anxiety and responsibility?

Born at the turn of the century, in the shadow of wars and the destruction of faith in progress, existentialism addresses the experience of the individual person - lonely, thinking, free. Today, in the context of global crises, moral instability, and information overload, this view is once again in demand. Existentialism has not become obsolete - it has changed its form and language, but it has retained the main thing: the desire to honestly face life, even when it seems to be devoid of meaning.

The philosophy of existentialism remains relevant for several important reasons, both personal and social:

1. Human loneliness and the search for meaning
2. Freedom and Responsibility in a Time of Crisis
3. Fear, anxiety and absurdity
4. 4. Relevance to art, literature and culture
5. Support for those who «fall out of the social mold»

For people who don't fit into traditional roles - because of gender, mental health, war, loss - existentialism becomes a philosophy of survival: «Maybe there is no meaning, but I can create one.» Let it be bisexuals in RyuMurakami's novels, or young people who try everything in Elfrieda Elinek's books, but all these characters in the books are just people, ordinary people, not some kind of freaks or non-humans.

Thus, the philosophy of existentialism is relevant and shows what remains unchanged in humans despite all historical, technological, or cultural transformations: anxiety, freedom, responsibility, absurdity, and the search for meaning. At a time when external supports are weakening, existentialism calls for the search for internal ones. In a world that increasingly seems chaotic, it does not promise order, but helps to preserve a human face - in thinking, in choices, in action.

Perhaps this is where its deepest value lies today: not to impose meaning, but to allow people to create it themselves.

References

1. Bychko I. Absurdity. *Philosophical encyclopedic dictionary*. Kyiv: Hryhorii Skovoroda Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Ukraine: Abris, 2002. C. 35.
2. Abe Kobo *Foreign writers. Encyclopedic reference book:* in 2 vols. Ternopil: Uchytelna book ta - Bogdan, 2005. VOL. 1: A - K. P. 8-9.
3. Shevchuk V. Garden of worldly thoughts, works and feelings. *Ukrainian word: In 4 books.* K.: Naukova Dumka, 2001.

RECEPTIONS OF SHAKESPEAREAN MOTIFS IN THE WORKS OF TODOSIY OSMACHKA

Maksymuk Roman,
third-year PhD student in B11 Philology,
Luhansk Taras Shevchenko National University,
City of Poltava, Ukraine

The work of Todosiy Osmachka (1895-1962), one of the most prominent representatives of twentieth-century Ukrainian literature, is characterized by deep philosophical content and multilayered artistic images. Particular attention is drawn to the reception of world literary traditions in his works, in particular the influence of William Shakespeare's drama. The study of Shakespearean motifs in Osmachka's prose and drama allows us to better understand the specifics of the writer's creative method and his place in the context of world literature.

In her novel The Elder Boyar (1946), Osmachka uses motifs from the tragedy Hamlet, creating parallels between the fate of the protagonist Myron Ortynsky and the Prince of Denmark. The image of Myron as a reflexive intellectual, split between duty and doubt, echoes the Hamlet archetype. This is especially evident in the character's internal monologues, where the rhythmic melody of Shakespeare's soliloquies is felt.

The motif of revenge, central to Hamlet, is transformed in Osmachka's play into a theme of national duty and historical responsibility. Myron, like Hamlet, faces a moral dilemma: whether he has the right to personal happiness when chaos and injustice reign around him.

In the short story «House on the Mountain» (1956), there are clear parallels with the tragedy «King Lear». The image of the old peasant Hordii Mazepa, who is betrayed by his own children, refers to Shakespeare's king. Osmachka skillfully adapts the motif of blindness, both physical and spiritual, to the Ukrainian rural context.

The theme of parental love and child ingratitude acquires a special national color in the writer. The conflict of generations is presented through the prism of historical changes in Ukrainian society of the twentieth century.

The play The Red Blizzard (1952) is influenced by the

tragedy Macbeth. The protagonist, Roman Krasnokutsky, like Shakespeare's tyrant, goes from hero to criminal, driven by an irresistible desire for power.

The motif of prophecy and fate, central to Macbeth, is transformed in Osmachka into the theme of historical inevitability. In the play, the images of witches are replaced by folkloric characters such as soothsayers and witch doctors, which gives the work a national flavor.

Osmachka's female characters often bear the imprint of Shakespearean heroines. The image of Lesya from The Elder Boyar combines the traits of Ophelia (purity, spirituality, tragic fate) and Desdemona (loyalty, sacrifice).

At the same time, in other works of the writer, we meet strong women who resemble Lady Macbeth in their determination and influence on men. This image is embodied by Marta from the short story «House Over the Sea,» who pushes her husband to make drastic decisions.

The central theme of Shakespeare's work - reflections on the essence of human existence - finds a deep echo in the works of Osmachka. The philosophical meditations of his characters, especially in the novel The Elder Boyar, resemble Hamlet's famous soliloquies.

The motif of life as a theater, the theatricality of human existence, which runs through Shakespeare's entire work, is transformed by Osmachka into the theme of the roles that people are forced to play in a totalitarian society.

Osmachka does not just borrow Shakespearean motifs, but creatively reinterprets them, adapting them to the Ukrainian cultural context. The high style of Shakespeare's drama is combined with the richness of the Ukrainian vernacular, creating a unique artistic synthesis.

Particularly noteworthy is the writer's use of metaphors and symbols that echo Shakespearean images. For example, the motif of the storm from The Tempest and King Lear is

transformed by Osmachka into images of revolutionary upheavals and historical cataclysms.

The reception of Shakespearean motifs and images in Todosiy Osmachka's work is a complex and multidimensional process of creative transformation of the world's literary heritage. The writer does not mechanically borrow elements from the works of the great playwright, but organically weaves them into the fabric of his own artistic world, giving them a national color and contemporary sound.

Shakespeare's motifs of revenge, fate, power, love, and death take on a specific Ukrainian incarnation in Osmachka's work, reflecting the historical realities of the twentieth century. This demonstrates the writer's deep understanding of the universality of Shakespearean themes and their relevance to Ukrainian literature.

References

1. Осьмачка Т. Твори. URL: https://www.ukrlib.com.ua/books/author.php?id=85
2. Крижановська О. «Ланка»-МАРС та «Серапіонові брати»: порівняльно-типологічний аспект : монографія. Київ: ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2021. 352 с.

DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL SCIENCE IN CANADA IN THE XX-XXI CENTURY

Ovcharenko Olena,
Academic program assistant (undergraduate programs),
Faculty of Business Administration,
Memorial University of Newfoundland
Canada

Canadian pedagogical science has undergone significant development throughout the XX-XXI centuries, shaped by both European traditions and specific Canadian cultural-historical features. The evolution of Canada's educational system reflects the country's aspiration to create an inclusive, multicultural, and innovative educational paradigm that meets the needs of today's globalized world.

At the beginning of the XX century, Canadian education was largely based on British and French pedagogical traditions. Provincial governments gradually began forming their own educational systems, adapting European experience to Canadian realities.

An important milestone was the establishment of education faculties at the country's leading universities. In the 1920s, the University of Toronto and McGill University initiated systematic teacher training, laying the foundation for developing an indigenous scholarly tradition.

Under the influence of John Dewey's progressivism, Canadian educators began developing child-centered methodologies. This approach was particularly actively developed in Ontario, where experimental elementary education programs were implemented.

The post-war period was characterized by intensive development of Canadian pedagogical thought. The establishment of the Canadian Association for Educational Research (CERA) in 1960 became an important milestone in consolidating the scientific community.

Special attention was paid to bilingual education issues, reflecting the country's unique linguistic situation. Researchers Merrill Swain and Wallace Lambert developed theoretical foundations for immersion education, which later became Canada's contribution to global pedagogical practice.

This period was also marked by the development of Indigenous education. Pedagogical research began

incorporating traditional knowledge and teaching methods of Inuit, Métis, and North American Indian tribes.

The adoption of the Canadian Multiculturalism Act in 1988 significantly influenced pedagogical science development. Researchers began actively developing concepts of inclusive education that account for the needs of various ethnic and cultural groups.

Leading Canadian educators such as Peter McLaren and Henry Giroux made significant contributions to developing critical pedagogy. Their work influenced the reconceptualization of education's role in combating social inequality and discrimination.

The development of information technology prompted Canadian researchers to study its impact on educational processes. The University of British Columbia pioneered research in computer-based learning and distance education.

At the beginning of the XXI century, Canadian pedagogical science is characterized by high levels of internationalization and interdisciplinarity. Leading research centers such as the Ontario Institute for Studies in Education (OISE) actively collaborate with international organizations.

Research in inclusive education and support for children with special needs has gained particular relevance. Canadian scholars have developed innovative methodologies for working with children with autism, attention deficit disorder, and other developmental differences.

Indigenous education research in the context of reconciliation and decolonization has become an important direction. The concept of culturally relevant pedagogy has gained widespread recognition and practical application.

Contemporary Canadian pedagogical science faces numerous challenges. The digitalization of education, accelerated by the COVID-19 pandemic, requires rethinking traditional approaches to learning. Researchers are actively

working on developing hybrid education models that combine in-person and distance learning.

The problem of educational inequality, particularly among Indigenous peoples and immigrants, remains relevant. Canadian educators are developing innovative approaches to address these disparities through culturally responsive pedagogy and adaptive educational programs.

The development of pedagogical science in Canada in the XX-XXI centuries demonstrates consistent evolution from adapting European models to creating a unique indigenous pedagogical tradition. Canadian experience in multicultural education, bilingual instruction, and inclusive pedagogy has international recognition and is actively studied in other countries.

Future development prospects are connected with deepening research in digital pedagogy, neuroeducation, and sustainable development. Canadian pedagogical science continues to play an important role in shaping global educational trends and practices.

References

1. Canadian Association for Educational Research (CERA). URL: https://ceraacce.ca/missionandgovernance/
2. Jones G.A., Tamtik M., Trilokekar R.D. Research on higher education in Canada: History, emerging themes, and future directions. Toronto: Centre for the Study of Canadian and International Higher Education, OISE-University of Toronto, 2020. URL: http://hdl.handle.net/1807/124862

LEARNING THEORIES IN TODAY'S WORLD

Şahin Gök,
Associate Professor of the School of Foreign Languages of Gelişim University,
İstanbul, Türkiye
e-mail shgok@gelisim.edu.tr
https://orcid.org/0000-0001-9509-3120

İrfan Tosuncuoğlu,
Professor Dr. of the Department of English Language and literature, Karabük University,
Karabük Türkiye
e-mail irtosun@yahoo.com
https://orcid.org/0000-0002-0213-3574

A theory is a set of interrelated and integrated statements adopted in a particular field. The arguments that make up the theory are tried, proven and accepted assumptions. Learning theories explain learning. The basic principles and processes of how learning occurs and what the best learning can be, etc., are contained in a theory. Knowing the learning theories contribute to teachers and education experts who will effectively use educational technology.

Behavioral theories suggest that learning also involves the formation of links between stimulus and response. From Skinner's point of view, for example, a response to a stimulus is more likely to occur as a function of the consequences of a previous response. Reinforced outcomes will make the response more likely, while punitive outcomes will make it less likely that the response will occur (Skinner, 1965).

Behaviorist theory argues that learning occurs when a stimulus comes from the environment that will cause a reaction. Thus, the teacher does not reinforce the undesirable

behavior in this process while he can realize the reinforcement by providing the necessary stimulus for the desired behavior change (Harper et al., 2022).

The teacher is in the position of controlling and making decisions. According to behavioral learning theory, knowledge is strictly divided into «false» and «true» (Garrat and Dawis, 2020). Cognitive theory, on the other hand, deals with the content of what is to be taught. Bloom emphasized that there are learning hierarchy and domains in both behavioral and cognitive learning (Steele et al., 2019).

Behavioral and cognitive theories agree that individual and environmental differences affect learning, but they differ in their relative emphasis on these two factors. Behaviorist theories emphasize the role of the environment, especially considering how the stimulus is regulated, presented, and how responses are reinforced.

The theories of Tolman and Bandura which are transitional between behavioral theories and cognitive theories and contain the principles of both theories are examined in this category. At the beginning of the twentieth century, a group of scientists in Germany became interested in the unobservable cognitive processes that play a role in learning. Studies on cognitive processes in learning, were gradually advanced with the supports of scholars such as Piaget, Bruner and Ausubel (Garrat & Dawis, 2020). Cognition is defined as the operations and activities that the human mind performs to know the world and the related events (Harper et al., 2022). According to the model, the basic structures that affect learning are; sensory recording is short- and long-term memories. The main processes that affect learning are recognition, perception and attention, encoding, organizing, storing and remembering information.

In order to understand the reason why people behave in a special way, it is necessary to examine their behavior

holistically, not separately. For example, high school students who want to get into a good university are reinforced to work hard. A study that focuses only on students' course work will miss the purpose of the behavior. Because, studying is just a tool for students. What enables students to study is not their reinforcement for studying in the past (having received high grades), but their goal of gaining a university, that is, course work is a purposeful behavior and therefore cognitive.

On the other hand, according to Aytaş (2017), ninety percent of the participants in this learning area, the function of cognition is central. First of all, what cognition is and its impact on the learning process should be carefully examined. This approach aimed to develop perspectives on the processes and structure of human knowledge and thought. With this purpose, it specifically investigates the structural unity of the concepts of brain, knowledge production and consciousness.

Within the framework of this new cognition, where the methods and results of different disciplines such as psychology, neuroscience, computer science, theories of intelligence, philosophy, linguistics and psycholinguistics are in an interdisciplinary relationship, language is now seen as a part of cognition rather than an autonomous project. It has been established that complex cognitive processes exist in the direct identification of linguistic materials. These processes include language ability, world knowledge, pragmatic fields and social factors.

As a matter of fact, when the answer to the question of what is the contribution of memory to the mother tongue is sought, the most comprehensive answer is that memory is the basis of learning. Memory is directly effective in the successful performance of both comprehension (reading-listening) and narration skills. Vocabulary teaching which is one of the basic points of the mother tongue has been trained in this sense or it has been determined by research that it

always needs a strong memory.

Proponents of cognitive theory are interested in the mind which is neglected by behaviorists in the process of learning cognition. Cognitive learning focuses on how learners organize, synthesize and evaluate information in order to facilitate their own learning in terms of instructional technologies.

It is seen that different approaches have been put forward in the history of thought regarding the views on which the ontological and epistemological foundations of constructivist theory are based. According to Dewey (1996), the changes and innovations of each education system are based on a certain philosophical thought. Education systems emerge as a necessary result of philosophical approaches. According to Taşpınar (2010), constructivist learning theory is a hypothesis about the formation of learning that seeks an answer to the question «how does a person learn?».

According to the theory of constructive learning, learning is the process by which the learner constructs his own truth (knowledge) in his mind about a certain object, event, phenomenon or concept that he perceives from the outside world through his sense organs, or at least interprets reality based on his previous experiences (Garrat & Dawis, 2020). Each student has a mental structure that bears the traces of various individual or social experiences since the day they were born and includes meaningful information gained from previous learning experiences. This mental structure is also called long-term memory, cognitive framework, or knowledge base (Çelikbaş, 2019). In this model, information that initially seems irrelevant and meaningless, that is, in raw form, is transformed into meaningful information by associating, assimilating or internalizing previously acquired information (Garrat & Dawis, 2020). Constructivist approach; aims to provide an

opportunity to reveal the foundations of his views on knowledge, reality, learning, how learning takes place, experiences, sensations and the role of reason in the processes of having related knowledge in the history of philosophy and science.

Along with true and accurate knowledge, how information is obtained, the mind functions, language and the function of language in learning can be revealed. In the light of studies on the mind, many different foreign language learning methods can be mentioned and a number of theories guide us. Pushing our capacity at the highest level and determining studies accordingly can help us climb the ladder of success on this path, and moreover, it can also allow future-oriented learning mechanisms to become more active and useful.

Learning is not just a period-specific, it is a lifelong process and should be available whenever and wherever it is needed. Thanks to the learning technologies and methods of the future, every member of the society is expected to be a permanent student. Learning theories are divided into three categories: behaviorist, cognitive, and structuralist. All these theories emphasize the continuity of the functionality of learning. In language learning, an effectual language learning takes place if the relevant methods, approaches and techniques are taken into consideration, as well as the theories related to the field and one should keep in mind that environmental factors are important also.

References

1. Aktaş, T. (2005). Yabancı Dil Öğretiminde İletişimsel Yeti. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1(1), 89-100. https://www.jlls.org/index.php/jlls/article/view/9/10.

2. Aytaş, G. (2017). Dil, hafıza ve sözcük dağarcığı çalışmaları. *International Journal of Social Sciences and*

Education Research, 3(5), 1881-1891.
3. Çelikbaş, Z. (2019).What is RSS and How can it serve Libraries? M.Yalvaç & S.Gülseren, *First International Conference on Innovations in Learnign for the Future :e-Learning*. İstanbul, Turkey, October 26-17, 2019, Proceedings, İstanbul University Rectorate Publication No:4551, 2019.
4. Dewey, J. (1996). *Demokrasi ve Eğitim* (trans. M. S. Otaran). İstanbul: Başarı Yayınları.
5. Garrat, P.W and Dawis, C. (2020)Wireless Network Support for Pedagog,c Interaction. M.Yalvaç and S.Gülseren (Eds.) In *First International Conference on Innovations in Learnign for the Future: eLearning*, İstanbul, Turkey, October 26-17, 2020, Proceedings, İstanbul University Rectorate Publication No:4551.
6. Skinner, B. F. (1965). *Science and human behavior*. New York: The Free Press.
7. Steele, G. and Torrisi, G.(2019). Toward Effective Use of Multimedia Technologies in Education. Sanjaya. Mishra (Editor) In *Interactive Multimedia in Education and Training*. Chapter II Hershey, PA, USA: Idea Group Publishing.
8. Taşpınar, M., (2010). *Kuramdan Uygulamaya Öğretim İlke ve Yöntemleri*, Ankara: Data Yayıncılık.

Abstract

Learning is a process that starts at birth and continues throughout life and creates behavioral changes. Humans come into the world ready to learn with their biological structure and characteristics. They acquire various behaviors through learning, from walking to solving complex problems and philosophical thinking. In other words, a person's ability to learn allows their behaviors to constantly change and develop. With the globalizing world, there are developments

in economic, political, social and cultural fields. In line with these developments which are also reflected in the field of education some changes are made in language education. In the light of studies on the mind, many different foreign language learning methods can be mentioned and a number of theories guide us. Learning theories are divided into three categories: behaviorist, cognitive, and structuralist. All these theories emphasize the continuity of the functionality of learning. In the study it will be shed light on the related field.

Keywords: *language learning, methods, skills, theory*

THE INFLUENCE OF CULTURAL DIFFERENCES ON SPECIFIC NONVERBAL SIGNALS

Sukhyna Anastasiia,
3rd year student
of the first (bachelor's) level of higher education,
specialty 035 Philology. Germanic languages and
Literature (translation included), first major - English.
Translation
(English and a second foreign language (Chinese))
State Institution “Luhansk Taras Shevchenko
National University”
Scientific adviser - Nataliia Fedicheva,
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate
Professor
Poltava, Ukraine
nastasuhina4@gmail.com

Non-verbal communication is the process of communicating by sending and receiving messages without

words. The relevance of the article lies in the fact that in the modern world it is impossible to do without non-verbal communication which includes gestures, postures, facial expressions, appearance, etc. Non-verbal signals can sometimes show true emotions, intentions, and attitudes better than words. That is why non-verbal communication plays an important role in our everyday life, and we cannot do without understanding it.

The purpose of the article is to substantiate the necessity of understanding the important role that non-verb communication plays in our life, provide new information on non-verbal signals and show the differences in nonverbal communication around the world.

Nonverbal communication plays a crucial role in intercultural interactions, impacting everything from establishing trust and understanding to conveying respect and emotion in cross-cultural settings. Non-verbal communication has been studied for a very long time. The issue was researched by such scientists as: E. Hall, M. Argyle, N. Volkova, I. Kovalynska, D Brown, M. Byram, Karen Risager, A. Yunatskaya, N. Fedicheva and many others.

People can express and tell a lot through language, but no less important is communication with gestures, facial expressions, clothing. There are several definitions of the concept of non-verbal communication. E. Hall, an American anthropologist, defined non-verbal communication as "… contacts, where the 'body language' can be much clearer than the foreign language…" [2, c.205].

Non-verbal communication is an important component of human interaction, allowing us to express certain emotions, ideas and social messages without words. However, its importance and understanding largely depend on the cultural environment. The same gestures, facial expressions, postures, or touches can have completely

different meanings in different countries and even among different ethnic groups. Therefore, the impact of cultural differences on nonverbal cues is an important aspect of intercultural communication that can contribute to effective understanding or, conversely, cause misunderstandings and conflicts. Here are some examples of nonverbal communication among different countries:

Appearance and Clothing

«The very first and most immediate signal of a person's national and ethnic identity is their appearance: skin color, facial features, eye shape, etc. Height can also indicate the place of residence of representatives of a particular nation. For example, northern Chinese people are significantly taller and larger in stature than those from the south. Representatives of different cultures, nationalities, ethnicities, and races are often recognized by their distinctive clothing. The embroidered shirt, or vyshyvanka, is a symbolic garment of the Ukrainian nation. Other nationalities often wear their traditional clothing and headwear in everyday life, not just on special occasions. This makes them easily recognizable among the large crowds of uniformly dressed Europeans or Americans.

Modern Americans and most Europeans, while acknowledging the charm of Ukrainian women, believe that they are overly fond of makeup and jewelry. On the other hand, Ukrainians tend to think that American women do not know how to dress stylishly and hardly pay attention to their appearance. Although appearance is not itself an element of communication, it plays a supporting role by reinforcing an image of confidence and decisiveness [2, c.212].

Gestures:

“There are a number of gestures commonly used in the United States that may have a different meaning and/or be offensive to those from other cultures. One common example

is the use of a finger or hand to indicate “come here please”. This is the gesture used to beckon dogs in some cultures and is very offensive to people from countries in Southeast Asia (e.g., the Philippines, Thailand, Indonesia), East Asia (e.g., Japan, China, Korea), and some Middle Eastern and African cultures, where gestures involving fingers can be associated with disrespect, dominance, or animal commands. Pointing with one finger is also considered to be rude in some cultures and Asians typically use their entire hand to point to something” [Electronic resource].

Greetings around the world:

Today, almost all Western Europeans shake hands. The British, on the other hand, often limit themselves to a smile and a slight nod of the head, and save the handshake for close friends.

In the United States, handshakes are usually used in formal situations or when making acquaintances, but otherwise they use a smile.

In Eastern Europe, both men and women greet each other by the hand. However, it is usually up to the woman to decide whether to extend her hand in greeting.

In Asia, shaking hands is not traditional; they usually greet each other with a bow, but when they meet a European, Asians may greet each other in the Western style.

In Arab countries, men often place their hand over their hearts after shaking hands as a gesture of respect. Arab women do not shake hands.

Posture:

Postures also vary between countries and can convey a lot about our state or attitude. «Throughout millennia, different cultures have established acceptable and unacceptable postures in various communication situations, depending on age, status, and gender. According to European etiquette, a woman should not stand while speaking to a

seated man. In contrast, in Muslim culture, the opposite is true. In Japan, when greeting each other, people briefly pause and bow; the angle of the bow depends on the rank of the person being greeted.

A sitting posture with crossed legs, which is popular among Americans and others, is considered offensive in some African countries and in Turkey. Similarly, in Turkey and many other nations, keeping one's hands in pockets is seen as disrespectful.

A person's posture is linked not only to their personal traits (such as confidence, arrogance, or modesty) but also reflects the general psychological characteristics of a national community. Chinese, Japanese, and other East Asian cultures, whose national-psychological traits include modesty and restraint, tend to adopt corresponding postures and even walking styles that convey dignity without arrogance or defiance.»[2, с.214].

Conclusion: Cultural differences have a significant impact on non-verbal cues, which are key to effective communication. They determine the ways in which emotions, motives, and behaviors are conveyed, which can both enhance understanding and cause misunderstandings.

Each culture has its own norms regarding gestures, appearance, facial expressions, etc. What is considered acceptable in one culture may be unacceptable in another. In today's globalized world, understanding the cultural peculiarities of nonverbal communication is essential for successful intercultural interaction in business, diplomacy, education, and everyday life.

References

1. Ковалинська І. В. Невербальна комунікація. К. : Вид-во «Освіта України», 2014. 289 с. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/Telegram%20Desktop/I_K

ovalynska_NC_GI.pdf
2. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. К.: ВЦ «Академія», 2012. 288 с. URL: https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Shavkun/0039633.pdf
3. Cultural Differences in Non-verbal Communication. URL: https://gbca.edu.au/wp-content/uploads/2017/10/Cultural-Differences-in-Nonverbal-Communication-for-Dip-Interpreting-20171018.pdf

Abstract

The article is devoted to the importance of nonverbal communication in intercultural communication. Non-verbal signals, such as gestures, facial expressions, posture, and appearance, often convey feelings and intentions better than words. An important emphasis is placed on the influence of cultural differences on the perception of these signals: the same nonverbal manifestation can have different meanings in different cultures. The article provides examples from the cultures of the United States, Asia, Europe, and Arab countries, showing differences in appearance, greetings, gestures, and postures.

The article emphasizes the need to be aware of these intercultural inconsistencies in order to prevent misunderstandings and improve communication between people from different cultures.

Key words: *nonverbal communication, gestures, facial expressions, posture, appearance, intercultural communication, cultural differences.*

АКТУАЛЬНІСТЬ ТВОРЧОСТІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА В ЧАСИ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ

Волощенко Тетяна Володимирівна
учитель української мови та літератури
Краматорський заклад загальної
середньої освіти № 22 з профільним
навчанням імені Миколи Миколайовича
Крупченка Краматорської міської ради
Донецької області
tata1985vvv@gmail.com

У добу повномасштабного вторгнення росії в Україну постає нагальна потреба глибше осмислити історичні витоки нинішньої агресії. У цьому контексті творчість Тараса Григоровича Шевченка набуває нової сили та звучання. Образи «москаля» в його творчості як втілення імперської жорстокості, поневолення та культурного гніту демонструють не лише гостре бачення поета свого часу, але й вражаючу історичну далекоглядність. Шевченкові твори, сповнені болю за поневолену Україну, сьогодні стають джерелом національного опору, нагадуванням про постійне прагнення росії до імперського домінування та знищення української ідентичності. Через призму його поезії ми бачимо, що виклики, з якими зіштовхується український народ сьогодні, мають глибоке історичне коріння. Саме тому образ «москаля» у Шевченка — не просто історична фігура, а символ незнищенного прагнення до волі та гідності.

Т.Г. Шевченко у своїх творах викривав імперську, загарбницьку сутність росії, її лицемірство, жорстокість та прагнення до асиміляції інших народів. «Москалі» - це

не просто персонажі, а узагальнене втілення колоніальної політики та менталітету імперії.

Ментальна Тарасова засторога щодо москалів з'являється в перших рядках поеми «Катерина» (кінець 1838 року – початок 1839 року):

«Кохайтеся, чорнобриві,
Та не з москалями,
Бо москалі – чужі люде,
Роблять лихо з вами.
Москаль любить жартуючи,
Жартуючи кине;
Піде в свою Московщину,
А дівчина гине…
Через десяток рядків поет повторив:
Кохайтеся ж, чорнобриві,
Та не з москалями,
Бо москалі – чужі люде,
Згнущаються вами» [2].

Народна свідомість сформувала стереотип москаля (солдата) як підступного й аморального чоловіка, з яким краще нічого спільного не мати, а від зустрічі з ним нічого доброго не чекати («від москаля поли вріж та тікай»; «од чорта одхристисся, а від москаля не одмолисся»; «з салдатом – не своїм братом, не стягайся»[3]; «москаль не свій брат»; «москалеві годи як трясці, а все бісом дивицця»; «москаль з бісом порадились, та й на лихо понадились»; «мабуть москаль тоді красти перестане, як чорт молицьця Богу стане» та ін.) [4, с.110-111].

Уявлення про чужерідне в національному та культурному вимірах набуло конкретизованого втілення в образі «москаля», що сформувався наприкінці XVIII століття в контексті активної воєнної експансії російської імперії на території України як способу

підтвердження політичного контролю й сили. Як зазначає І. Михайлин, оскільки представлення росіян на українських теренах мало переважно військовий характер, термін «москаль» поступово набув додаткового значення — солдата або вояка. У творчості Тараса Шевченка цей образ постає багатозначним, відображаючи як внутрішній стан колонізованого українського суспільства, так і універсальні моральні виклики, породжені імперською політикою.

У соціокультурному середовищі українців москаль-солдат асоціювався передусім із репрезентантом чужої ідеології та силового впливу метрополії. Сюжетна лінія драми Катерини в однойменному творі Шевченка виразно ілюструє деструктивний вплив солдатчини на традиційні морально-етичні засади українського села. Зрештою, акт самогубства головної героїні постає як символ безпорадності й розпачу, свідчення нездатності жінки-покритки опиратися усталеним соціальним нормам і віковічним традиціям. [4, с.110-111]. У контексті повномасштабного вторгнення 2022 року ці образи перестали бути лише історичним свідченням, а й стали реальністю, яку переживає український народ. Шевченко застерігав українців від віроломства та підступності північного сусіда.

Поезія Т.Г. Шевченка чітко показує постійне прагнення росії до поневолення України, знищення її мови, культури та ідентичності. Його твори «Кавказ», «Гайдамаки», «Сон» та інші, в яких фігурують образи російських чиновників, солдатів, царів демонструють методи імперії: придушення повстань, нищення свободи, брехня та лицемірство. Ці характеристики повністю відповідають діям сучасної росії в Україні: від заперечення існування української нації до геноцидних

практик.

Творчість Шевченка відігравала і продовжує відігравати ключову роль у формуванні української національної свідомості. Його заклики до боротьби за волю, до відстоювання своєї гідності є надзвичайно актуальними в умовах повномасштабної війни. Розуміння того, що боротьба з російським імперіалізмом триває століттями, дає українцям історичний контекст для розуміння поточної агресії та підсилює їхню стійкість і волю до перемоги.

У часи гібридної війни, де інформаційна складова є надзвичайно важливою, твори Шевченка стають потужною зброєю. Вони допомагають пояснити світові історичні витоки конфлікту, показати глибинну сутність російської агресії, спростувати російські наративи про «братні народи» та «визволення». Шевченкові образи «москалів» слугують ілюстрацією непорушної правди про стосунки між Україною та росією.

Для українців, які щодня стикаються з жахами війни, Шевченкова поезія є джерелом моральної підтримки. Вона спонукає осмислити події, знайти відповіді на болючі питання, відчути єдність з попередніми поколіннями борців за свободу. Усвідомлення того, що Шевченко ще багато років тому передбачив і описав сучасні виклики, додає впевненості у правоті української справи. Вивчення образу «москаля» у творчості Шевченка в сучасному контексті сприяє вихованню нового покоління українців у дусі патріотизму, усвідомлення історичних уроків та необхідності захищати свою державу. Це допомагає не забувати минуле і будувати своє майбутнє.

Отже, Шевченкова поезія, сповнена глибокого розуміння колоніального гніту, асиміляційної політики та нищення національної ідентичності, віддзеркалює

багатовікове протистояння між імперським центром і українським народом. Аналіз текстів Шевченка на уроках української літератури у світлі нинішніх подій дозволяє не лише простежити історичну тяглість імперських наративів, але й побачити, як ці образи набувають нових сенсів у сучасному суспільному й культурному дискурсі. Таким чином, спадщина поета не втрачає своєї публіцистичної сили, а натомість активізує національну пам'ять та зміцнює колективну ідентичність українців у часи війни.

Література

1. Академічні зібрання творів Тараса Шевченка: історія і сучасність (до сторіччя НАН України) / О.В. Боронь, С.К. Росовецький, М.Й. Назаренко, Б.Р. Харчук, Г.В. Карпінчук, Є.М. Лебідь-Гребенюк // Слово і Час. 2019. № 1. С. 60-76
2. Мельниченко В. Тарас Шевченко: «А москалі і світ Божий в путо закували», 2022. URL: https://naps.gov.ua/ua/press/releases/2803/
3. П'ятаченко С. Образ москаля в українських приказках та прислів'ях (за збіркою М. Номиса «Українські приказки, прислів'я і таке інше»). URL: https://history.sumy.ua/research/article/495-obrazmoskaliavukrainskykhprykazkakhtaprysliviakhzazbirkoiumnomysaqukrainskiprykazkyprysliviaitakeinsheq.html
4. Яблонська О. Поетична творчість Т.Шевченка:соціо - та етнопсихологічні параметри образу москаля. *Шевченкознавчі студії.* 2013. С. 110-111. URL: https://knu.ua/pdfs/shevstud-16/15_Yablonska_O.pdf

СПЕЦИФІКА МАРКЕТИНГОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

Перепадя Дар'я Олександрівна,
кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри літературознавства, східної філології і перекладу
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
м. Полтава, Україна
e-mail dariaperepadia@gmail.com
https://orcid.org/0000-0002-9133-7244

У зв'язку із зростаючою глобалізацією світової економіки та вступом Китаю до Світової організації торгівлі велика кількість китайських товарів надходить на зовнішні ринки, а іноземні товари — на китайський ринок. Відтак, особливої значущості набуває питання дослідження мови маркетингу і стратегій її перекладу для того, щоб продукти або товари були краще зрозумілими і сприйнятими споживачами на цільовому ринку. Отже, очевидним є те, що фахівець, завданням якого є переклад, підготовка супутніх документів, маркетингової стратегії тощо, має розуміти і влучно застосовувати наявні специфічні терміни і галузеву лексику.

Працюючи в області маркетингу в Китаї слід враховувати міжкультурні відмінності. Китайські споживачі мають свою унікальну психологію та особливості споживання через глибокий вплив їхньої традиційної культури. Щоб досягти мети маркетингу на китайському ринку, компанії повинні усвідомлювати специфічні аспекти життя і побуту китайської нації. Зазвичай для цього потрібна китайська команда маркетологів, але, якщо є необхідність перекладу вже створеної маркетингової стратегії або відповідного позиціонування на ринку, варто вивчити як загальноприйняті,

так і специфічні терміни, котрі побутують у китаємовному маркетинговому дискурсі [1].

Незважаючи на те, що маркетинг у Китаї може сильно відрізнятися від маркетингу західних країн, у своїй основі вони все одно дуже схожі. Зрештою, вони обидва прагнуть залучити нових клієнтів й споживачів засобами створення різноманітних стратегій.

Так, у Китаї вживається багато стандартних для маркетингової галузі термінів, котрі застосовуються для позначення відповідних понять. Наприклад, часто використовуються такі слова і вирази: 竞争激烈 (jìng zhēng jī liè) жорстка конкуренція, 市场定位 (shì chǎng dìng wèi) позиціонування на ринку, 营销策略 (yíng xiāo cè luè) маркетингові стратегії, 销售量 (xiāo shòu liàng) обсяг продажів, 市场调查 (shì chǎng diào chá) дослідження ринку, 市场份额 (shì chǎng fèn é) доля ринку, 促销 (cù xiāo) акція, 售后服务 (shòu hòu fú wù) післяпродажне обслуговування, 广告宣传 (guǎng gào xuān chuán) рекламна компанія, 降低成本 (jiàng dī chéng běn) скорочення витрат тощо [3]. Зазначені приклади демонструють наявність відповідників й в українській мові, адже вони є загальноприйнятими у сфері маркетингу в усьому світі.

Втім, існує й низка специфічних лексичних одиниць, котрі притаманні мові маркетингу власне у Китаї. Саме наявність такої специфічної термінології робить китайський маркетинг таким складним. Наприклад, термін «拔草» (bácǎo) дослівно означає «рвати траву, полоти», але у китаємовному маркетинговому дискурсі «拔草» означає «позбутися бажання щось придбати», тобто коли споживачам кажуть, що продукт чи товар не такий хороший, як його рекламують, і вони починають думати так само [2].

Ще одним яскравим прикладом можна назвати «下沉» (xiàchén). Він не має жодного відповідника в українській мові

і при дослівному перекладі означає «осісти, потонути». Більшість великих компаній, котрі працюють у Китаї (особливо західні), спрямовують більшість своїх ресурсів на першочергові і великі міста, оскільки саме там люди мають найбільший наявний дохід, більш вишуканий смак і більші потреби. Однак це робить такі міста неймовірно конкурентоспроможними, тож проникнути на їх ринок є вкрай важким завданням, що часто змушує компанії витрачати занадто багато грошей на рекламу.

Маркетингове рішення «下沉» означає пошук значного ринку, що швидко розвивається, саме у містах нижчого рівня. Хоча населення цих міст може не заробляти стільки ж грошей, скільки у великих містах, у нього все ж менш напружений робочий графік і більше часу для розваг або споживання певних продуктів чи послуг [1]. Зауважимо, що з метою передачі подібних термінів перекладач має вдатися до творчих підходів або застосувати метод описового перекладу.

Отже, спираючись на опрацьований теоретичний і лексичний матеріал, можемо зробити висновок, що при роботі із китаємовними текстами у галузі маркетингу перекладач має не тільки звертатися до словникових відповідників загальновживаної термінології у цій області, а й до тлумачних словників, котрі можуть допомогти йому зрозуміти сутність певного поняття, що не має аналогів у цільовій мові.

Специфіка маркетингових термінів китайської мови полягає у глибоких національно-культурних тонкощах, психології китайської нації, соціально-економічних аспектах життя і побуту китайського народу, що накладає свій відбиток на процес формування маркетингових стратегій, а відтак — на формування термінологічної лексики. Маємо підстави стверджувати, що мова маркетингу у Китаї увібрала в себе західні знання у цій області, адаптувала галузеву термінологію до норм сучасної китайської мови, а також сформувала власне термінологічне поле.

Література

1. A guide to marketing in China & marketing vocabulary in Chinese. URL https://www.berlitz.com/blog/marketing-vocabulary-chinese
2. China Marketing Terms Glossary. URL https://chinamktginsights.com/china-marketing-terms-glossary/
3. Chinese Vocabulary of E-commerce and Online Marketing. URL https://www.hanbridgemandarin.com/article/business-chinese-learning-tips/chinese-vocabulary-of-e-commerce/

ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ У ПРОЦЕСІ СЛОВОТВОРЕННЯ СУЧАСНОЇ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

Сазонова Поліна Сергіївна,
здобувачка 3 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти спеціальності 035 Філологія. Східні мови та
літератури (переклад включно), перша – китайська.
Мова і література (китайська, англійська)
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»,
Науковий керівник – Перепадя Д. О.
кандидат педагогічних наук, доцент,
м.Полтава, Україна

Розвиток сучасної китайської мови супроводжується активними процесами словотворення, що є невід'ємною частиною її еволюції. Однією з ключових галузей, у якій активно формуються нові лексичні одиниці, є медична термінологія. З огляду на швидкий розвиток медичної науки, впровадження новітніх технологій та міжнародну співпрацю в галузі охорони здоров'я, вивчення особливостей побудови

медичних термінів у китайській мові набуває особливої актуальності.

Значний вплив традиційної китайської медицини, а також запозичення та адаптація міжнародних термінів створюють унікальну систему медичної термінології в китайській мові. Сучасний китайський медичний дискурс поєднує як архаїчні поняття, так і неологізми, що виникають під впливом англійської та інших мов. Аналіз способів утворення та функціонування таких термінів дозволяє краще зрозуміти загальні механізми словотворення китайської мови та виявити тенденції її розвитку.

Проблему формування китаємовної термінології досліджувала низка вітчизняних та закордонних синологів, зокрема: Комарова З. І, Лу Чживей (陸志韋), У Лікунь (吴丽坤), Фен Чживей (冯志伟), Чжен Шупу (郑 述谱) та ін.

Медична термінологія в китайській мові становить складну, багаторівневу систему, що сформувалася на перетині давньої традиційної медицини та сучасної біомедичної науки. Вона поєднує елементи архаїчної натурфілософії, що відображені в таких термінах, як 气 (qì — життєва енергія), 阴/阳 (yīn/yáng — інь і ян), 火 (huǒ — вогонь), 风 (fēng — вітер), та сучасні наукові одиниці, адаптовані з англійської або латинської мов (наприклад, 阿司匹林 āsīpǐlín — аспірин, CT — комп'ютерна томографія). Найпродуктивнішим способом формування медичних термінів у китайській мові є словоскладання — комбінація морфем, кожна з яких має власне значення, у нове складне слово: 高血压 (gāo xuèyā — гіпертонія), 糖尿病 (tángniàobìng — діабет), 神经系统 (shénjīng xìtǒng — нервова система). Це забезпечує прозорість значення та структурну економність. Значну роль також відіграє термінологізація, коли загальновживані слова набувають вузького фахового значення в межах медичного дискурсу. Наприклад, слово 风 у традиційній медицині позначає не метеорологічне явище, а патогенний фактор, як у

风湿病 (fēngshī bìng — ревматизм), 火 — запальний синдром (上火 shàng huǒ). Запозичення виступають ще одним важливим джерелом оновлення терміносистеми. Вони здійснюються через фонетичну адаптацію (наприклад, 吗啡 mǎfēi — морфін), напівкалькування (放射疗法 fàngshè liáofǎ — радіотерапія) або повне калькування (免疫系统 miǎnyì xìtǒng — імунна система) [6]. Окремо виділяється абревіація, зокрема скорочення складних словосполучень до ключових ієрогліфів (心电图 xīndiàntú — ЕКГ) або запозичення міжнародних літерних абревіатур (ICU, HIV, CT). Історичний розвиток китайської медичної термінології демонструє кілька етапів: від систематизації термінів у класичних текстах, таких як 黄帝内经 (Huángdì Nèijīng), до масового запозичення західних понять у XIX–XX століттях і сучасної стандартизації терміносистеми [5].

Таким чином можна зробити висновок, що система медичних термінів сучасної китайської мови є результатом динамічного розвитку мовних процесів, що охоплюють як традиційні словотворчі механізми, так і інноваційні підходи до запозичення й адаптації іншомовних понять. Вона є важливим об’єктом наукового аналізу, оскільки відображає не лише лінгвістичні закономірності, а й соціокультурні та наукові трансформації, що відбуваються у сучасному Китаї.

Література

1. Заболоцький Ю. Сучасні підходи до вивчення термінології. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/7787/1/45.pdf

2. Сова М.В., Вечоринська Т.В. Словотвірно-структурні особливості нової китайської лексики, пов’язаної з пандемією коронавірусу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2021. № 47, т. 2. С. 113-117.

3. Терлецька І.М., Кобильченко М.О., Шекера Н.С. Особливості сучасної медичної термінології. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2012. № 10. С. 291-298.
4. Формування основ лікарської етики Китаю. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10905/
5. Tarik C., Ivona O., Edina R., Aziz S., Armin S., Izet M. Traditional Chinese Medicine. International Journal on Biomedicine and Healthcare. 2018. 6(1):35. P. 35-50.
6. Zhang S. Lexical Borrowing in Chinese Medical Terminology: A Study of Recent Trends. *Journal of Chinese Linguistics*. 2018. Vol. 46, No. 2. P. 215–230.

ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ БЕЗЕКВІВАЛЕНТНОЇ ЛЕКСИКИ

Тернієвська Євгенія Йосипівна,
викладач кафедри літературознавства,
східної філології і перекладу
ДЗ «Луганський національний університет імені
Тараса Шевченка»
м.Полтава, Україна
yevgenia.ter@gmail.com
https://orcid.org/0000-0003-0629-4516

Мовна картина світу кожного народу відображає його унікальний спосіб пізнання та інтерпретації дійсності. Лексика, зокрема безеквівалентна, є важливим елементом цієї картини, адже вона тісно пов’язана з культурою, історією та побутом. У процесі міжкультурної комунікації перекладачі стикаються з необхідністю передавати не лише смисл, а й культурне навантаження таких одиниць. Особливо складним є

переклад безеквівалентної лексики, яка не має прямих відповідників у мові перекладу.

Актуальність теми зумовлена тим, що глобалізаційні процеси вимагають точного й водночас культурно чутливого відтворення автентичних елементів національної мови в іншомовному середовищі. Саме тому вивчення лінгвокультурних особливостей перекладу безеквівалентної лексики має як теоретичну, так і практичну цінність.

Поняття безеквівалентної лексики у перекладознавстві вживається для позначення лексичних одиниць, що відсутні у лексичній системі іншої мови. Термін активно використовується у працях Ю. Найди, І. Корунця, Р. Зорівчак, О. Іващенка.

Безеквівалентна лексика – це слова, які неможливо перекласти за допомогою прямого перекладу. Лінгвісти відносять до безеквівалентної лексики такі групи слів:

1. Власні назви (географічні назви, назви установ, організацій, газет, тощо), що не мають постійних відповідників у лексиці іншої мови.

2. Слова-реалії, тобто слова, які позначають об’єкти, поняття чи ситуації, що не існують в практичному досвіді людей, які говорять іншою мовою.

3. Випадкові лакуни (у вигляді слів), які не мають відповідників у лексичному складі іншої мови [3].

Кожна мова є не лише засобом комунікації, а й носієм культури. Безеквівалентна лексика відображає специфічні культурні особливості народу, тому її переклад вимагає урахування лінгвокультурних чинників — знань про реалії, традиції, історію та національну ментальність.

Перекладач виступає посередником між культурами. Для адекватної передачі безеквівалентної лексики він повинен:

- знати культурні конотації слів;
- розуміти прагматичний контекст;

- уміти адаптувати зміст з урахуванням фонового знання цільової аудиторії [4].

Іноді перекладач має адаптувати текст до культури реципієнта, жертвуючи певною мірою автентичністю, аби зробити його зрозумілим. Наприклад:

"He was drinking in a pub." – "*Він пив у барі"*, хоча *pub* має інший культурний зміст.

При перекладі безеквівалентної лексики перекладач стикається з необхідністю зберегти як зміст, так і культурне тло слова. Науковці виокремлюють кілька стратегій, які дозволяють адаптувати такі слова [1, 2].

1. Транскрипція і транслітерація

Це передача звучання іншомовного слова графічними засобами мови перекладу. Такий спосіб використовується, якщо слово є унікальним і його немає сенсу перекладати: *Geisha – гейша, Січ – Sich, borscht – борщ* [4, с. 114]

2. Калькування

Це дослівний переклад складових слова. Підходить для новоутворень, метафоричних назв: *iron Curtain – залізна завіса, brain drain – витік мізків, snowdrop – підсніжник* [4, с. 113].

3. Описовий переклад

Замість одного слова дається пояснення його значення: *Thanksgiving – американське свято на честь врожаю, яке святкується в листопаді* [4, с.114].

4. Культурна заміна (адаптація)

Замінюється реалія оригіналу на близьку за значенням реалію в культурі цільової мови: s*heriff – дільничний, prom – випускний бал, pub – бар* [4, с. 115].

5. Введення приміток

У випадку, коли слово не можна адекватно передати, перекладач може подати пояснення в зносках або курсивом: *Borscht – традиційна українська страва з буряком і овочами* [4, с.115].

Переклад безеквівалентної лексики є складним і водночас надзвичайно важливим аспектом міжкультурної комунікації. Лексичні одиниці, що не мають прямих відповідників у мові перекладу, відображають унікальні національно-культурні особливості і є носіями ідентичності народу. Їхнє адекватне відтворення вимагає від перекладача не лише глибокого знання мов, а й високого рівня культурної компетентності.

Стратегія перекладу залежить від контексту, жанру тексту, цільової аудиторії та ступеня культурної значущості лексеми. До найбільш ефективних підходів належать транскрипція, описовий переклад, калькування, культурна адаптація та використання приміток. Вибір конкретного методу повинен базуватися на балансі між точністю та зрозумілістю, збереженням культурного колориту та адекватністю сприйняття.

Література

1. Baker M. *In Other Words: A Coursebook on Translation*. London : Routledge, 1992. 320 с.
2. Зорівчак Р. П. *Теорія і практика перекладу*. Львів : Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 252 с.
3. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. Вінниця : «Нова Книга», 2003. 448 с.
4. Тупиця О. Ю. Лінгвокультурні аспекти перекладу безеквівалентної лексики // *Мовознавство і міжкультурна комунікація*. 2021. № 4. С. 112–117. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/18533.

ЯПОНСЬКІ ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Числова Ірина Вікторівна,
здобувачка 4 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія. Східні мови та літератури
(японська, англійська)
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»,
Науковий керівник – Малахова Ю.В.,
кандидат філологічних наук, доцент,
м.Полтава, Україна

З ростом популярності азіатської культури в останнє десятиліття Японія стала одним із предметів уваги великої кількості людей.

При вивченні японської мови людина неодмінно зустріне невідомі їй сталі вирази, які може бути важко перекласти, не знаючи особливий контекст.

Оскільки фразеологізми зустрічаються в усіх сферах життя, дослідження фразеологізмів японської мови є корисним для майбутніх перекладачів.

Т. Комарницька дала японській фразеології поняття 成句 (сейку) у значенні фразеологічного складу мови, фразеологізмів (фразеологічних одиниць). Це поняття є комплексним і охоплює різні типи стійких сполучень: прислів'я, крилаті вислови, ідіоми, професійні вислови тощо.

У це поняття входять такі групи японських фразеологізмів:

慣用句 /канйо:ку/, イディオム /ідіому/, що характеризуються переосмисленням їхнього лексико-граматичного складу і виражають єдине поняття.

ことわざ /котовадза/ – короткий стійкий в уживанні народний вислів у вигляді речення повчального змісту, що передає суспільний досвід.

井稲原氏 «iinawarashii» (фразеологізм; сталий вислів).

慣用句 «kanyoku» (ідіома; ідіоматичний вислів).

故事成語 «kojiseigo» (сталий вислів; ідіома).

四字熟語 «yojikugo» (фразеологічні запозичення з давньокитайської мови, що складаються з 4-х ієрогліфів) [2, с. 190-195].

Йоджіджюкуґо займають особливе місце у фразеологічній системі японської мови. Вони є складними словесними конструкціями, які побудовані з чотирьох ієрогліфів та мають китайське походження. Йоджіджюкуґо пишуться тільки за допомогою складних ієрогліфів кандзі, що говорить про їх китайське походження.

Ідіоми японської мови можна класифікувати на фразеологічні зрощення, єдності, сполуки та вирази [2, с. 2].

Дослідженням особливостей перекладу фразеологічних одиниць займалися: О. Кунін, В. Телія, Я. Рецкер, С. Флорін, С. Влахов та інші. На сьогодні не існує єдиного способу перекладу фразеологізмів. З цієї причини є необхідність аналізу та опису основних способів, методів, прийомів та особливостей перекладу [1, с 20].

Можна відокремити такі способи перекладу: повний фразеологічний еквівалент; частковий фразеологічний еквівалент калькування; описовий переклад [3, с. 20].

Таким чином можна зробити висновок, що в японській мові існує багато типів фразеологічних одиниць, а також багато різних методів їх перекладу. Ідіоми є важливою частиною японської мови та повсякденного життя; вони відображають її культурні, історичні та соціальні аспекти. Для успішного перекладу японських ідіом важливо враховувати контекст, історію кожного з компонентів вислову та інші

лінгвістичні аспекти, які впливають на їх інтерпретацію та розуміння.

Отже, ефективний переклад фразеологізмів з японської мови на українську вимагає від перекладача не лише глибокого знання мови, а й ґрунтовного розуміння культурного та історичного контексту Японії. Засвоєння фразеологічних одиниць є невід'ємною складовою опанування японської мови, оскільки вони забезпечують багатство мовного вираження, відображають культурні цінності та історичні традиції, а також надають мовленню емоційної та стилістичної виразності.

Література

1. Болотнікова А. П., Бечкало Н. В., Маркіна А.І., Сидорова А.К. Особливості перекладу фразеологічних одиниць із зоонімами. *Молодий вчений*. 2020. • № 7.1 (83.1) . с. 20—23.
2. Комарницька Т. К., Комісаров К. Ю. Сучасна японська літературна мова: теоретичний курс: в 2 т. Т . 1. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 320 с.
3. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства. Київ: Академія, 2001. 368 с.

ФУНКЦІОНАЛЬНА ЕВОЛЮЦІЯ ЧАСТКИ 之 У КЛАСИЧНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Ковальчук Вікторія Максиміна,
здобувачка 4 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія
за спеціалізацією 035. 065 Східні мови та літератури
(переклад включно), перша – китайська.
ДЗ «Луганський національний університет

імені Тараса Шевченка»,
Науковий керівник – Перепадя Д.О.,
кандидат педагогічних наук, доцент
м. Полтава, Україна

Класична китайська мова (文言文, веньянь) є не лише мовною системою, що використовувалась понад два тисячоліття, але й важливою частиною культурної ідентичності Китаю. Одним із найхарактерніших граматичних елементів у цій мові є частка 之, яка упродовж історичного розвитку набула численних функцій — від граматичного маркера до стилістичного засобу. У цій роботі ми дослідили еволюцію функцій частки 之, її граматичні та стилістичні ролі, а також трансформацію під час переходу до сучасної мови (白话, байхуа).

Проблематика вживання частки 之 досліджувалась у роботах Лі Сюеціня, Ван Лі [1] та інших, однак, у більшості випадків акцент робився переважно на її функції присвійного займенника. Недостатньо висвітленою залишається її роль у вираженні синтаксичних і стилістичних функцій у різних жанрах класичної китайської літератури, зокрема в аналітичних, філософських та художніх текстах.

Метою цієї роботи є виявити специфіку функціонування частки 之 у різних граматичних конструкціях, дослідити її багатофункціональність і простежити тенденції до її редукції чи переосмислення в пізніших текстах.

Методологічно дослідження ґрунтується на описово-аналітичному підході із залученням елементів порівняльно-історичного методу. Базою для аналізу стали уривки з «Лунь юй» (《论语》), «Мо-цзи» (《墨子》) та «Чжаньго це» (《战国策》), у яких простежено специфіку вживання частки 之 в атрибутивній, об’єктній, субститутивній (займенниковій) і стилістичній функціях [2].

Основний матеріал дослідження показує, що частка 之 на початкових етапах функціонувала як родовий зв'язок між іменниками (аналог сучасного 的), але вже у текстах періоду Чжаньґо (V–III ст. до н.е.) її вживання значно розширюється [1]. 之 починає виконувати функцію об’єкта дії: «民之归也» — «те, до чого прямує народ». Водночас 之 може позначати підмет або займенник, особливо у поетичній мові: «彼之子兮» — «той її син».

У філософських текстах 之 використовується для створення ритмічних структур і логічних зв’язків, слугуючи як елемент стилістичного оформлення. В текстах «Мо-цзи» частка 之 часто виконує роль логічного маркера, поєднуючи складні судження, що дозволяє структурно позначати причинно-наслідкові зв’язки [3] .

З переходом до сучасної китайської мови значення та функції частки 之 зазнали трансформації. У мовній практиці вона майже повністю була витіснена часткою 的, однак у формальних або художньо-риторичних текстах іноді трапляється як елемент стилізації або цитування класичних джерел [2].

Отже, дослідження частки 之 як граматичного і стилістичного явища показує її важливу роль у структурі класичного китайського вислову, а також дозволяє зрозуміти загальні процеси еволюції китайської граматики. Перспективними є подальші розвідки, присвячені зіставленню її вживання у конфуціанських і даоських текстах або ж дослідження її функціонування у поезії.

Література

1. Wang Li. History of Chinese Grammar. Shanghai: Zhonghua Book Company, 1957, 384 p.
2. Pulleyblank, Edwin G. Outline of Classical Chinese Grammar. Vancouver: UBC Press, 1995, 272 p.

3. Ting, Jen. The Particle Suo in the Passive Constructions in Classical Chinese. Journal of Chinese Linguistics, 2006

ШЛЯХИ ВІДТВОРЕННЯ ЕКСПРЕСИВНОГО ЗАБАРВЛЕННЯ НЕЙТРАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ КИТАЙСЬКИХ ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ

Дерев'янко Дарина Олегівна,
здобувачка 3 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія. Східні мови та літератури
(переклад включно), перша – китайська.
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»,
Науковий керівник – Перепадя Д.О.,
к.пед.н, доцент
м. Полтава, Україна

Одним із найбільших викликів у процесі перекладу китайських художніх текстів є відтворення експресивного забарвлення нейтральної лексики, оскільки ці слова, здавалося б, нейтральні, часто несуть глибокі культурні й емоційні конотації у контексті літературного твору. Дослідженню особливостей перекладу з китайської мови українською присвячено багато робіт вітчизняних науковців, зокрема Войної М. О., Кірносової Н. А., Коцюби О. О., Семеніста І. В., Зосімової О. Ю., та ін. Розширення існуючого теоретичного матеріалу щодо стратегій перекладу художньої китаємовної літератури є актуальним завданням, адже проблема перекладу нейтральних слів досі залишається недостатньо висвітленою.

Нейтральні слова (中性词 zhōng xìng cí) — це слова без явного позитивного чи негативного емоційного забарвлення,

тобто стилістично немарковані слова. Вони в основному використовуються для об'єктивного опису речей, дій або явищ у мовленні, не передаючи читачеві або слухачеві суб'єктивного емоційного ставлення мовця [1]. Відзначимо, що нейтральні слова належать до універсального типу лексики.

Можна виділити такі основні типи нейтральної лексики:

- Лексика на позначення конкретних об'єктів:

Ці нейтральні слова використовуються для позначення конкретних об'єктів, що існують у реальному житті. Вони безпосередньо відповідають речам, що нас оточують, і є одними з найуживаніших лексичних одиниць. Наприклад, «桌子» (zhuōzǐ) стіл, «椅子» (yǐzǐ) стілець;

- Лексика на позначення абстрактних понять:

Нейтральні слова для позначення абстрактних понять в основному використовуються для опису нематеріальних, абстрактних думок, ідей, теорій тощо. Наприклад: «思想» (sīxiǎng) думка, «观念» (guānniàn) поняття, концепція, «意识» (yìshí) свідомість;

- Лексика на позначення дій або поведінки:

Нейтральні слова, що позначають дії, зосереджуються на їх виникненні та процесі їх виконання, не включаючи оцінку результатів або характеру дій. Наприклад, «走» (zǒu) йти, «跑» (pǎo) бігати;

- Лексика на позначення ознак, кількості:

Використовується для опису основних властивостей предметів чи явищ або для вказівки загальної кількісної характеристики як, скажімо, «黑» (hēi) чорний, «坚硬» (jiānyìng) твердий.

На відміну від нейтральної лексики, емоційно забарвлені слова зазвичай виражають позитивну або негативну оцінку мовця щодо предметів, явищ тощо. Наприклад, слова з позитивною конотацією: «英雄» (yīng

xióng) герой, «勇敢» (yǒng gǎn) сміливий, «善良» (shàn liáng) добрий, і слова з негативною конотацією: «狡猾» (jiǎo huá) хитрий, «贪婪» (tān lán) жадібний [2].

Для більш глибокого розуміння цієї мовної категорії важливо розглянути її класифікацію. Стилістично забарвлена лексика поділяється на високу та низьку. До високої лексики належать:

- Книжна лексика:

«美德» (měi dé) чеснота, «文集» (wén jí) альманах, «诗集» (shī jí) антологія;

- Поетизми:

«飘拂» (piāo fú) майоріти, «荡漾» (dàng yàng) колихатися, «婀娜» (ē nuó) граційний;

- Офіційно-ділова лексика:

«议案» (yì àn) законопроєкт, «纪要» (jì yào) протокол, «条例» (tiáo lì) положення, «条款» (tiáo kuǎn) стаття, «赦免» (shè miǎn) амністія;

- Наукова лексика:

«函数» (hán shù) функція, «导数» (dǎo shù) похідна, «积分» (jī fēn) інтеграл.

До низької лексики належать:

- Розмовна лексика:

«闲逛» (xián guàng) тинятися, «唠嗑» (lào kē) базікати;

- Фамільярна лексика:

«丫头» (yā tou) дівчисько, «小子» (xiǎo zi) хлопчина;

- Вульгарна лексика:

«废物» (fèi wù) непотріб, «脓包» (nóng bāo) розмазня [3].

Стилістично забарвлені слова надають висловлюванню певних емоційних відтінків. Вони вживаються переважно в художній літературі, публіцистиці, розмовному стилі [4].

Отже, дослідження стилістичних особливостей нейтральної та експресивно забарвленої лексики є важливим етапом у подальшому вивченні перекладацьких прийомів, що

забезпечують адекватну передачу змісту й емоційного навантаження оригінальних текстів. Це сприяє глибшому розумінню мовної структури оригіналу та вибору відповідних засобів перекладу, що є необхідним для досягнення еквівалентності й збереження авторського стилю.

Література

1. 百度教育. 中性词. URL: https://hanyu.baidu.com/hanyu-page/term/detail?wd=%E4%B8%AD%E6%80%A7%E8%AF%8D&ptype=zici
2. 漢典. 字典. URL: https://www.zdic.net/
3. 诗词大全. 汉语词典. URL: https://cidian.gushici.net/
4. Всеосвіта. URL: https://vseosvita.ua/lesson/stylistychne-rozsharuvannia-leksyky-ukrainskoi-movy-mizhstylova-leksyka-stylistychne-zabarvlennia-sliv-emotsiina-leksyka-268316.html

СУЧАСНИЙ ЯПОНСЬКИЙ ІНТЕРНЕТ-СЛЕНГ У КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО САМОВИРАЖЕННЯ МОЛОДІ

Іванченко Владислава Сергіївна
здобувачка 3 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти спеціальності 035 Філологія. Східні мови та
літератури (переклад включно), перша –японська .
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»,
Науковий керівник – Малахова Ю.В.,
кандидат філологічних наук, доцент
м.Полтава, Україна

У сучасному світі інтернет-комунікація стала головним каналом міжособистісного спілкування, особливо серед молоді. У загальному вигляді проблему можна окреслити як стрімке зростання впливу цифрових комунікативних платформ на мовну поведінку користувачів, що спричиняє появу нових мовних форм, зокрема – інтернет-сленгу. Цей тип мовлення розвивається в умовах глобалізації, динамічного розвитку технологій і трансформації культурних кодів. Найяскравіше це явище проявляється в Японії — країні, де тисячолітні традиції письма, поваги до норм і мовної ввічливості поєднуються з відкритістю до інновацій, мультимедійності та молодіжного лінгвістичного експерименту. В результаті формується унікальний мовний пласт, що поєднує графіку, емоції, культурні алюзії та швидкоплинну моду.

Останні наукові дослідження, зокрема праці таких японських мовознавців, як Тосікацу Кінсуї, Сюн Майнард та Хіроакі Като, висвітлюють інтернет-сленг як засіб креативного самовираження молоді, інструмент неформального дистанціювання від нормативної мови й одночасно маркер цифрової ідентичності. Проте в українському мовознавстві ця проблематика залишається недостатньо опрацьованою. Бракує порівняльних міжкультурних аналізів, що враховують специфіку японського письма (кандзі, хіраґана, катакана) й соціально-емоційну наповненість молодіжного онлайн-спілкування. Це зумовлює актуальність розгляду японського інтернет-сленгу як соціокультурного та лінгвістичного феномену.

Серед актуальних дослідницьких питань залишається недостатньо з’ясованим механізм, за допомогою якого японський інтернет-сленг слугує засобом вираження та маркування поколінної ідентичності. Якими є його механізми візуального, графічного та емоційного самовираження? Якою мірою ця лексика відображає зміни у мовній картині світу сучасної молоді, що виросла в цифровому середовищі? Саме

ці аспекти і стають об'єктом аналізу в межах запропонованого дослідження.

Метою роботи є всебічне вивчення специфіки функціонування сучасного японського інтернет-сленгу, зокрема його походження, структурних і графічних особливостей, а також його ролі у формуванні цифрової мовної культури молодіжних спільнот. Водночас дослідження ставить за мету простежити, як саме інтернет-сленг перетворюється на інструмент міжкультурного діалогу в умовах глобалізації.

Методологія дослідження ґрунтується на поєднанні описового аналізу, елементів корпусної лінгвістики, лексико-семантичного аналізу одиниць, зібраних з таких платформ, як Twitter, TikTok, LINE, а також порівняльного аналізу міжкультурних семантичних моделей. Також використано метод соціолінгвістичного спостереження за комунікативною поведінкою молоді в онлайн-середовищі [1 с.29].

Основні результати аналізу дозволяють окреслити японський інтернет-сленг як явище багаторівневої природи. Він має чітко виражену лексичну, графічну та морфологічну унікальність. Наприклад, символ 草 (трава), що заміщує сміх завдяки візуальній подібності до повторюваних «ｗ», чи слово バズる (bazuru), утворене з англ. *buzz* — «стати вірусним», ілюструють ігрову трансформацію значень, властиву цьому типу мовлення. Інші приклади, як-от ググる (гуглити) чи メンヘラ (ментально нестабільна людина), демонструють тенденцію до семантичного розширення, неологізації, скорочення та стилізації лексичних одиниць. Також активно використовуються емоційно-забарвлені суфікси типу ぽよ (poyo), що надають словам «кавайного» забарвлення [2 с.21].

Особливе значення має функціональне навантаження сленгу: він виконує роль не лише засобу передачі інформації, а й інструменту емоційного вираження, самоіронії, психологічного розвантаження та протесту. Окрім того,

японський інтернет-сленг часто виконує функцію міжкультурного посередника, оскільки активно поєднує англіцизми, китайські та корейські елементи, візуальні меми та мовні конструкції західного типу. Молодь створює нову гібридну лінгвістичну реальність, у якій слово перетворюється на носій змішаних культурних кодів.

Тож, слід зазначити, що сучасний японський інтернет-сленг є не лише відображенням змін у мові, а й дзеркалом культурних процесів, емоційного стану суспільства, поколінних настроїв і прагнень. Він є унікальним інструментом діалогу поколінь, формою лінгвістичного протесту проти нормативності й офіціозу. Його вивчення дає змогу глибше зрозуміти тенденції мовного розвитку в цифрову епоху та відкриває перспективи для подальших міжкультурних, перекладознавчих і соціолінгвістичних досліджень. Особливо актуальним залишається аналіз трансляції сленгу в масову культуру, ЗМІ, художню мову та практику міжкультурної комунікації.

Література

1. Катерініч В. А. Особливості функціонування інтернет-сленгу в сучасній японській мові. Київ: Київський національний лінгвістичний університет, 2023. 29 с. URL: http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/4822/ЯП06-21_Катерініч_В_А.pdf

2. Особливості вживання молодіжного інтернет-сленгу в японській мові. Київ: Київський національний лінгвістичний університет, 2023. 21 с. URL: http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/4663/.....docx.pdf

АНАЛІЗ ОБРАЗІВ МІСТИЧНИХ ІСТОТ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ЯПОНСЬКИХ МІФІВ ТА ЛЕГЕНД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Миколаєнко Софія Миколаївна,
Здобувачка 3 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія. Східні мови та літератури
(переклад включно), перша – японська.
Мова і література (японська, англійська)
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»,
Науковий керівник – Малахова Ю.В.,
кандидат філологічних наук, доцент
м.Полтава, Україна

Японська міфологія та легенди привертають увагу дослідників з усього світу завдяки своєму глибинному символізму, багатогранності та самобутнім образам містичних істот. У сучасному світі зростає інтерес до міжкультурного обміну, тому переклад таких текстів є важливим завданням для передачі культурного коду та збереження автентичності.

Японська міфологія глибоко вкорінена в культуру Японії, вона формувалась протягом багатьох століть під впливом місцевих вірувань, буддизму й конфуціанства[4].

Японські міфологічні істоти – це не просто фантастичні персонажі, а глибоко символічні образи, що відображують світогляд японського народу, його моральні цінності, ставлення до природи та уявлення про людську поведінку[4].

Під час дослідження було проведено аналіз українських перекладів уривків з «Кодзікі» – 古事記（こじき） («Записи давніх діянь») та «Ніхон Сьокі» – 日本書紀（にほんしょき） («Аннали Японії»), які можна знайти в підручнику «Японська література: Хрестоматія. Том I (VII-XIII)», а також переклади

казок зі збірки «Японські народні казки» [1, 2]. Українські переклади японських міфів і казок хоч і представлені переважно в адаптованому вигляді та у вигляді уривків, проте відіграють важливу роль у міжкультурному діалозі.

При перекладі японських міфів та легенд виникають певні труднощі, а саме переклад назв істот та культурних реалій. Для перекладу використовують три основні перекладацькі стратегії – адаптацію, транслітерацію та пояснення, хоча кожна з них має свої певні недоліки[3].

Таким чином можна зробити висновок, переклад японського фольклору для української аудиторії потребує ретельного вибору перекладацьких стратегій і глибокого знання культури Японії, адже перекладач має не просто передати зміст тексту, а й зберегти автентичність та особливість містичних істот та реалій японської культури.

Література

1. Бондаренко І.П., Осадча Ю.В. Японська література: Хрестоматія. Том І. (VII – XIII ст.) Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. 562 с.
2. Дзюба І.М. Японські народні казки. Читанка. 2009 URL: http://chytanka.com.ua/static/582.ukr.html
3. Мацегора І.Л. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій. Запоріжжя: Запорізький національний університет. 2023. 97 с. URL: https://dspace.znu.edu.ua/jspui/bitstream/12345/11590/1/Мацегора_Вступ%20до%20перекладознавства_редагов..pdf
4. Introduction to Japanese Mythological Creatures. Simplify. 2022. URL: https://klaussimplifies.substack.com/p/introduction-to-japanese-mythological

АДАПТАЦІЯ ЯПОНСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У ПЕРЕКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Ніжніченко Вероніка,
здобувачка 3 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 «Філологія»
спеціалізації «Східні мови та літератури (переклад включно), перша – японська.
Мова і література (японська, англійська)»
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
Науковий керівник – Малахова Ю.В.,
кандидат філологічних наук, доцент
м.Полтава, Україна

Фразеологія кожної мови – це скарбниця народу, здобуток його мудрості її культури, що містить багатий матеріал про його історію, протистояння ворожим силам і агресії, про звичаї, ідеали, мрії й сподівання. Фразеологія – це одна з найхарактерніших і найоригінальніших галузей мовотворчості народу. В ній найбільш виразно й повно виявляються народна мудрість і дотепність, специфіка народного мислення [1, с. 5].

Переклад фразеологізмів з японської мови на українську є складним процесом, оскільки йдеться не лише про передачу значення, а й про трансляцію культурних особливостей, стилістичного забарвлення, символіки та образності. Фразеологія є відображенням тривалого історичного розвитку народу, його неповторного способу життя, побуту та особливостей світосприйняття, які виявляються через мову й тісно пов’язані з національною культурою. Вона зберігає та передає з покоління в покоління етнокультурні цінності й уявлення, кодує культурні знання, що стосуються як самої людини й її взаємодії зі світом, так і навколишнього

середовища [2, с. 14]. Володіння японськими ідіомами допоможе вам зрозуміти культуру та розмовляти більш автентичною японською мовою [3 с. 6].

Фразеологія Японії формувалась під впливом буддизму, конфуціанства, синтоїзму, самурайських кодексів честі, а також китайської класичної літератури. Багато фразеологізмів мають морально-етичне або символічне наповнення. Наприклад візьмемо вираз 武士は食わねど高楊枝 (Bushi wa kuwanedo takayōji) перекладається як «самурай, хоч і голодний, тримається гідно». У цьому випадку передається не лише буквальний зміст, а й культурне уявлення про честь, стриманість і гордість, властиві традиційному японському світогляду. Українським відповідником, що частково передає цей зміст, наприклад, може бути фразеологізм «з голоду пухне, а гонору не позбувся».

Одним із найефективніших методів перекладу є адаптація, яка полягає у перенесенні фразеологізму в український контекст зі збереженням основної ідеї. Цей підхід дає змогу зробити вислів зрозумілим і близьким для цільового читача, враховуючи його мовні та культурні особливості. Наприклад, фразеологізм 猿も木から落ちる (Saru mo ki kara ochiru) буквально означає «навіть мавпа падає з дерева» і підкреслює, що навіть досвідчена людина може припуститися помилки. Українським відповідником є «і на стару буває проруха», що краще резонує з культурною традицією українського реципієнта. Інший приклад – 猫に小判 (Neko ni koban), тобто «золота монета коту», вживається у значенні «давати щось цінне тому, хто не здатен це оцінити». В українській мові близьким за змістом є вислів «як свині апельсин» або «перли перед свинями». Японський фразеологізм 頭が切れる (Atama ga kireru), що дослівно перекладається як «голова ріже», позначає дуже розумну, кмітливу людину. Українським аналогом може бути «голова варить» або «кмітливий, як біс». Ще один приклад: 馬の耳に

念仏 (Uma no mimi ni nenbutsu), тобто «буддійська молитва у вухо коневі». Уживається у ситуації, коли слова чи поради не мають жодного ефекту. В українській мові відповідним фразеологізмом є «як об стіну горохом». Таким чином, адаптація дає змогу не лише точно передати зміст, а й забезпечити природне сприйняття фразеологізмів у перекладеному тексті.

Калькування – це також ще один спосіб перекладу, що полягає у дослівному відтворенні іншомовного вислову з можливими уточненнями для збереження змісту та відповідності нормам мови перекладу. Такий метод дозволяє передати структуру оригінального вислову, адаптуючи його до лексико-граматичних особливостей цільової мови. Наприклад, 豚に真珠 (Buta ni shinju) – «перли свині», можна передати як «давати перли свині» або «кидати перли перед свинями». Такий вираз у буквальному перекладі теж може бути зрозумілим, але саме для повної ясності доречно супроводжувати його поясненням, оскільки в українській культурі образ «перлів і свиней» менш уживаний.

Транслітерація з коментарем часто використовується у випадку, коли фразеологізм є суто культурним або не має українського відповідника. 合縁奇縁 (Aien kien) – «доленосна, хоч і дивна, близькість». Фразеологізм не має прямого аналогу, тому його можна подати як: Aien kien – доленосна зустріч або несподівана гармонія між людьми, з відповідним поясненням.

Описовий переклад використовується, коли збереження образності є неможливим або недоцільним. Наприклад, 時は金なり (Toki wa kane nari) дослівно означає «час – це гроші». Український аналог «час – найцінніший ресурс» передає основний зміст, але вже без західної прагматичної образності, що характерна для оригіналу.

Нерідко, також перекладачі вдаються до комбінованих методів, коли поєднуються адаптація, описовість і пояснення.

Приклад: 一石二鳥 (Isseki nichō) – «одним каменем – дві пташки». В українській мові має аналог «вбити двох зайців одним пострілом». У цьому випадку змінюється образ, але ідея зберігається. Досягнення двох результатів одночасно.

Особливу увагу при перекладі слід приділяти стилістичному забарвленню фразеологізмів, оскільки відтворення емоційного тону є важливою складовою точності та природності перекладу. Наприклад, японський вислів 青菜に塩 (Aona ni shio), що дослівно означає «зелень, посолена сіллю», використовується для опису пригніченого, засмученого стану людини, її занепаду духу. В українській мові близькими за емоційним забарвленням є вислови «як у воду опущений» або «потонув у смутку», які хоч і побудовані на інших образах, але точно передають ту саму атмосферу пригніченості. Ще одним прикладом є вислів 猫の手も借りたい (Neko no te mo karitai), що буквально перекладається як «хочеться позичити навіть котячу лапу», і означає сильну зайнятість або нестачу допомоги. В українській мові подібний емоційний зміст передає вислів «роботи по вуха» або «рук не вистачає», які передають відчуття перевантаженості і потреби у підтримці, хоч і в інший образній формі.

Компаративний аналіз показує, що українська фразеологія часто опирається на аграрну символіку, біблійні алюзії та побутові ситуації, наприклад: «Не все коту масляна», «На Бога надійся, а сам не гайся». Японська ж тяжіє до лаконічності, образів із природи, буддистських концепцій та моральних настанов, наприклад: 出る杭は打たれる (Deru kui wa utareru) – «цвях, що стирчить, забивають», що застерігає від проявів індивідуалізму.

Таким чином, переклад японських фразеологізмів потребує від перекладача не лише глибоких знань мовної системи, а й високої міжкультурної компетентності. Найефективнішим методом є адаптація, оскільки вона дозволяє зберегти основний зміст і передати його

українському читачеві у зрозумілому та природному вигляді. Проте в залежності від конкретної мовної одиниці доречним може бути також калькування, описовий переклад чи комбінація методів.

Література

1. Соболевська О. Українські фраземи й особливості їх творення / М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Пед. коледж, Цикл. комісія викл. укр. мови, методики навчання, дит. л-ри та діловодства. Львів : [б. в.], 2018. 45 с.
2. Шуленок О. С. Фразеологізми з компонентом-орнітономеном у сучасній українській мові: структурно-семантичні і етнолінгвістичні особливості : кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису : дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філософії : 035 Філологія / Шуленок Олександр Сергійович ; наук. кер. О. А. Стишов ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ, 2023. 257 с.
3. Maynard M. L., Maynard S. K. 101 Japanese Idioms : Understanding Japanese Language and Culture Through Popular Phrases / illustrations by Taki. Lincolnwood, Ill. : Passport Books, 1994. 217 p.

ЕСТЕТИКА ТЕАТРУ ТІНЕЙ У КИТАЙСЬКІЙ КУЛЬТУРІ

Недогибченко Софія Андріївна,
здобувачка 2 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія. Східні мови та літератури
(переклад включно), перша – китайська.
Мова і література (китайська, англійська).

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
Науковий керівник – Бєлік Марина Олегівна
викладач кафедри літературознавства, східної
філології і перекладу
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна

Китайська культура — одна з найдавніших і найвпливовіших у світі. Її формування охоплює тисячоліття розвитку філософських шкіл, художніх традицій, ритуальних практик і соціальних структур. В основі китайського мистецтва лежить глибока повага до природи, пошук гармонії, символізм і тісний зв'язок між естетикою та мораллю. Саме в такому культурному ґрунті виник і розвинувся театр тіней — унікальне явище, що поєднує елементи оповіді, візуального мистецтва та музики. Метою дослідження є аналіз естетичних характеристик традиційного китайського театру тіней, виявлення його художніх і філософських засад, а також з'ясування ролі цього жанру в культурній традиції Китаю — як у минулому, так і в сучасності.

Китайські науковці дають таке визначення театру тіней: 皮影戏，又称影子戏、灯影戏、皮猴戏，以兽皮镂雕的人物剪影，平面的、关节可动的，透过签杆来操控戏偶，并将其置于光源与半透明屏幕之间，搭配剧本、音乐、口白，来叙说故事的传统表演艺术。[1] – Піїньсі, також відомий як театр тіней, театр тіней під світлом або театр шкіряних маріонеток, — це традиційне мистецтво вистав, у якому використовуються вирізані з шкіри силуети персонажів. Ці пласкі фігурки з рухомими суглобами керуються за допомогою тонких палиць і розміщуються між джерелом світла та напівпрозорим

екраном. За допомогою сценарію, музики та оповідей таким чином розповідаються історії.

За легендою, китайський театр тіней виник у період правління імператора У-ді з династії Хань (II ст. до н.е.). Після смерті улюбленої наложниці імператор не міг втішитися, і придворний шаман, прагнучи його розрадити, виготовив фігуру жінки зі шкіри, яку оживив за допомогою світла та тіні. Вражений імператор дозволив поширення цього мистецтва, що згодом стало народною розвагою і водночас духовною практикою. Реалістичніше ж, театр тіней виріс із шаманських обрядів, де тіні мали магічне значення, символізували зв'язок між видимим і невидимим світом. Він швидко набув популярності в народному середовищі, особливо на півночі Китаю, де створювали цілі пересувні трупи, що виступали на ярмарках, святах, обрядах.

Народне традиційне ремесло виготовлення піїньсі містить такі основні етапи: підготовка шкіри, вирізання, фарбування, прасування, закріплення деталей і встановлення на палиці. Весь процес виготовлення складається з 24 технологічних етапів. У створенні форми фігур переважно використовуються художні прийоми та стилістика китайських шовкових картин епохи Хань, зображень на камені, а також настінних розписів династії Тан. Додатково застосовується прорізне різьблення тонкими лініями, яке не лише надає фігуркам витонченого вигляду, а й запобігає появі суцільних темних плям під час вистави.

Основними персонажами театру є шень (生, shēng) — головний чоловічий персонаж, зазвичай позитивний герой; дань (旦, dàn) — жіночий персонаж, часто ніжний і витончений; цзин (净, jìng) — характерний персонаж із яскравим гримом, що втілює сильні, прямолінійні або харизматичні образи; мо (末, mò) — старший чоловік,

іноді схожий на шень, але має менше сценічне значення; чоу (丑, chǒu) — комічний персонаж, який відповідає за гумор і може бути хитрим або наївним; а також цза (杂, zá) — це другорядні або масові ролі, що виконують допоміжну функцію у виставі, їх також називають «драконячими підтанцьовками». [2]

Репертуар піїнсі охоплює епічні саги, містичні легенди та побутові притчі. Наприклад, у виставі »Записи про Троєцарство» (三国演义, Sānguó Yǎnyì) силует воєначальника Чжугє Ляна (诸葛亮, Zhūgě Liàng) з лялькою-вежою в руках символізував суть стратегії, а битви відтворювалися за допомогою швидких рухів і тіней, що нагадували тисячі воїнів. [3] У »Легенді про Чан Е» (嫦娥奔月, Cháng'é Bēn Yuè) — історії про богиню Місяця — ляльки з блакитними крилами «піднімалися» до небес завдяки руху світла, а музика на гуцині (古琴, gǔqín — стародавній струнний інструмент) супроводжувала її політ, надаючи сцені меланхолійності. Менш відомі, але важливі твори, як »Історія квітки персика» (桃花扇, Táohuā Shàn), розкривали політичні інтриги через метафори: падаючі пелюстки квітів символізували марність влади, а розбиті дзеркала — втрачену честь.

Техніка виконання в піїнсі — це сплав майстерності й магії. Лялькокермівники, відомі як тяньші (提线师, tíxiànshī), керують персонажами за допомогою бамбукових паличок, прикріплених до 3–5 суглобів ляльки. Щоб змусити персонажа плакати, майстер трохи нахиляє голову ляльки, а для бойових сцен використовує додаткові «руки», які миттєво приєднуються до тіла. Музиканти грають на бамбукових флейтах (笛子, dízi), створюючи звуки вітру, та на юньло (云锣, yúnluó — наборі з 10 гонгів), що імітує гуркіт грому.

Найдивовижніший ефект — «оживлення» води: за допомогою шовкової тканини, підвішеної за екраном, і синього світла.

Ритуали театру тіней тісно переплітalися з духовністю. У провінції Шеньсі (陕 西 , Shǎnxī) під час свята Середини осені (中秋节, Zhōngqiūjié) вистави про богиню Місяця супроводжувалися жертвоприношеннями круглих тістечок юебінів (月 饼 , yuèbǐng), які клали біля екрану як дар небесам. У Ґуандуні під час свята Драконових човнів (端 午 节 , Duānwǔjié) ляльки у вигляді драконів «танцювали» на екрані, відганяючи злих духів, а глядачі кидали в екран рисові кульки, щоб задобрити божеств. Символізм проникав навіть у дрібниці: якщо лялька-лис з'являлася з червоними очима, це означало небезпеку, а білий олень вказував на майбутнє процвітання.

У XX столітті піїнсі ледь не зник, але сьогодні він відроджується в нових формах. У сучасній виставі »Тіні Великої стіни» (长 城 影 子 戏 , Chángchéng Yǐngzi Xì) технології 3D-проекції поєднуються з класичними ляльками та створюють ефект руйнування стіни під натиском монгольської кінноти. В провінції Хебей (河北 , Héběi) майстри використовують флуоресцентні фарби, щоб тіні світилися в темряві.

Театр тіней піїньсі — це не лише витончене мистецтво оповіді, а й глибоко символічне культурне явище, що втілює філософські та естетичні цінності традиційного Китаю. Його розвиток демонструє тісний зв'язок між духовністю, ремеслом і народною уявою. Завдяки поєднанню образності, музики, світла і тіні піїньсі зберігає здатність зворушувати й сьогодні, відкриваючи нові горизонти через технології, але не втрачаючи зв'язку з багатовіковою спадщиною.

Література

1. 皮影戏. URL:https://baike.baidu.com/item/%E7%9A%AE%E5%BD%B1%E6%88%8F/23224
2. 皮影戏表演特色 URL: https://zh.wikipedia.org/zh-hans/%E7%9A%AE%E5%BD%B1%E6%88%B2
3. 三国演义 URL: https://www.cne3online.com/culture/view/12700512/127249884014378.shtml

ІЄРОГЛІФІЧНА ПИСЕМНІСТЬ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ КУЛЬТУРИ ТА МИСЛЕННЯ

Запотєєва Валерія Едуардівна,
здобувачка 4 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія. Східні мови та літератури
(переклад включно), перша – китайська.
Мова і література (китайська, англійська)
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»,
Науковий керівник – Перепадя Д.О., доцент кафедри
літературознавства, східної філології і перекладу,
м. Полтава, Україна

Мова – як складне, динамічне та суспільне явище – виступає посередником між людиною та концептуальною картиною світу, що відображає її у мовних формах, водночас впливаючи на мислення та визначаючи межі пізнання. Вивчення принципів мислення, починаючи ще з найдавніших цивілізацій, які

поступово втілювалися у знакові форми, передбачає осмислення способів фіксації знань, що, своєю чергою, зумовлює необхідність аналізу систем письмових знаків.

Китайська ієрогліфи, як двовимірні графічні символи, мають значно більшу інформаційну ємність порівняно з іншими мовами. Інакше кажучи, кожен окремо взятий канзі – це умовно "квадратна" графічна одиниця, що завжди вписується у квадратний простір, тоді як латинська чи кирилична буква – "лінійна", і переважно займає вузьку вертикальну або горизонтальну смугу. Важливим показником густини інформації у письмі виступає значення інформаційної ентропії, і саме китайські ієрогліфи демонструють найвищий рівень цього показника. Це можна пояснити прикладом порівняння QR-кода і штрихкода: QR-код здатен зберігати більше інформації в тому самому обсязі, оскільки використовує двовимірний простір, тоді як штрихкод обмежується одною віссю простору й може містити лише обмежену кількість даних.

Китайські ієрогліфи мають надзвичайно високу здатність до комбінації та передачі інформації. Оволодівши лише 260 найуживанішими ієрогліфами, можна без жодних труднощів читати будь-які китайські тексти й розуміти незнайомі словосполучення. Таким чином, можна вважати китайську мову своєрідною системою з основою з 260 знаків, що, попри дещо вищий початковий поріг входження, після засвоєння відкриває величезні можливості: шляхом комбінації цих 260 знаків утворюється велика кількість слів без необхідності винаходити нові графічні форми. Наприклад, ієрогліфи "火" (вогонь) та "车" (колісний транспорт) об'єднуються у слові "火车" (поїзд), безпосередньо передаючи концепт «транспортний засіб, який працює завдяки вогню».

На противагу цьому, в англійській мові слово

“пневмоконіоз” виглядає як “pneumoconiosis”, що складається з кількох коренів і префіксів, пов’язаних із захворюваннями, мінералами та органами: “pneumo-” (грец. – пов’язаний із легенями), “-conio-” (грец. – пил), “-osis” (суфікс, що позначає патологічний стан). Проте сучасна англійська використовує слова lung (легені), dust (пил), disease (хвороба). Себто, що мається на увазі, для сучасного англомовного носія це слово не має очевидної структури, яка б відразу передавала зміст поняття, і потребує окремого запам’ятовування та вивчення, тоді як у китайській мові сполучення зрозумілих компонентів (як-от “火” і “车” у “火车”) дозволяє інтуїтивно виводити значення без необхідності знати додаткову лексику або грецько-латинські корені [7].

Китайська ієрогліфічна писемність, маючи піктографічне походження, зберігає окремі візуальні риси, проте в сучасному вигляді функціонує здебільшого як логографічна система, де значення передається не малюнком, а поєднанням семантичних і фонетичних елементів.

Варто зазначити, що у поданому випадку поняття піктографічностіне передбачає тотожності з сучасне письмом, китайська писемність вже давно відійшла від прямої візуальної імітації предметів. Як наслідок більшість ієрогліфів – це не піктограми, а складні фонетико-семантичні компоненти. Наприклад, 語 (мова) не можна сприймати як малюнок – це результат морфемного складання. Функція зображення зараз – умовна. Хоч окремі елементи ще натякають на походження (наприклад, 水 – вода), основне значення передається не малюнком, а комбінацією радикалів, де один дає значення, інший – звук.

Характерне для давніх суспільств поняття циклічного часу дає загальну глобальну циклічну модель

світобудови, категоризовану в концепцію «Інь-Ян» (陰陽) – універсальну основу традиційної китайськоїкультури. Стародавні форми накреслення ієрогліфів «Інь» і «Ян» (陰陽) фіксували прості та водночас фундаментальні речі. Комплекс значень ієрогліфів «Інь» і «Ян» (陰陽) характеризується контрастом та порівнянням: небо може бути хмарне або сонячне; на землі може бути тінь або світло, холод або тепло, сухо або волого. Як символи природних явищ, ієрогліфи «Інь» і «Ян» 陰 陽 позначали відповідні пори року, а також були символами «Творців» змін на Землі. Біном «Інь-Ян» 陰 陽 природно співвідноситься з іншими китайськими поняттями, наприклад, з поняттям, позначуваним ієрогліфом «Ци» (氣) (основна графема – радикал Кансі (气) 84 – Повітря, Газ).

У стародавніх формах зображення це символізувало сходження пари до небес, яка збирається там у хмари. Саме туман, що піднімається в Небо й утворює хмари, зафіксований у найдавнішій формі накреслення «дощових хмар» в ієрогліфі «Інь». У контексті китайської філософії ієрогліф «Ци» (氣) став розглядатися як символ двох крайніх фаз процесу перетворення: «Інь» (陰) – хмарне похмуре небо та «Ян» (陽) – чисте, сонячне, а також став узагальнювальною категорією для позначення великої кількості різних феноменів. Отже, концепція «Ян-Інь» (陽陰) відбиває фундаментальні процеси чергування літа й зими, дня й ночі, тепла й холоду, світла й тіні, саме це описують стародавні тексти: «Інь породжує Ян, Ян породжує Інь». Це й відбувається в потоці реального часу, реалізується в зміні днів і ночей, років та зим і графічно відображене на монаді Даоського Кола [1, с.37-38].

У китайських написах на кістках для ворожіння

(甲骨文цзяґувень) ієрогліфи часто мають піктографічне походження, тобто відображають форму відповідного предмета. Наприклад, ієрогліф “月” (місяць) нагадує форму вигнутого місяця; ієрогліф “龟” (черепаха), особливо у своєму традиційному написанні, подібний до бокової проєкції черепахи; “马” (кінь) зображає коня з гривою та чотирма ногами; “鱼” (риба) нагадує пливучу рибу з головою, тілом і хвостом; “艹”, початковий варіант ієрогліфа “草” (трава), складається з двох пучків трави; ієрогліф “门” (двері), особливо у традиційному написанні, зображає двостулкові двері. У випадку з “酒” (алкоголь, вино), якщо прибрати ключ “три краплі води” (氵), залишається компонент “酉”, який подібний до пляшки, що більше не містить алкоголю. Ієрогліф “日” (сонце) має круглу форму з крапкою посередині, що нагадує образ сонця, який люди спостерігають при прямому погляді на нього [5].

Література

1. Калько Р. Знак як універсальний інструмент мовної ідентичності етносу. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*, 2021, 33-41. DOI: https://doi.org/10.24919/2411-4758.2021.211704
2. Леміш Н. Є. Причиновість у мовній та концептуальній картинах світу. *Нова філологія*, 2011, 45: 67-71.
3. Chinese Etymology 字源 URL: https://hanziyuan.net/
4. Online Etymology Dictionary. URL: https://www.etymonline.com/
5. 光明文化周末：日月URL: https://baijiahao.baidu.com/s?id=1824614744503368770&wfr=spider&for=pc

6. 汉字的起源与演变. URL: https://baike.baidu.com/item/%E6%B1%89%E5%AD%97%E7%9A%84%E8%B5%B7%E6%BA%90%E4%B8%8E%E6%BC%94%E5%8F%98/1304271
7. 深度中文启蒙：只有汉字才能叫“文字”，其他语言只能叫“符号”. URL: https://www.myzaker.com/article/681b31f91bc8e0856800000a

ВІДТВОРЕННЯ ФАНТАСТИЧНОГО ТВОРУ ЕРІН ГАНТЕР «КОТИ-ВОЯКИ: НА ВОЛЮ»: ДЕЯКІ ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ АСПЕКТИ

Перова Світлана В’ячеславівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри літературознавства, східної філології і перекладу,
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
https://orcid.org/0000-0002-1758-2284

У сучасному культурному просторі простежується стійка тенденція до зростання популярності фантастичної літератури, що підтверджується значними обсягами її друкованих накладів. Це пояснюється прагненням читачів відволіктися від буденних проблем і зануритися у вигаданий світ, який відкриває нові горизонти уяви. У зв’язку з цим зростає потреба в якісному перекладі творів зазначеного жанру, зокрема у ретельному відтворенні мовної характеристики персонажів, адже саме через мову розкривається

авторська концепція та світоглядна позиція. Ефективна інтерпретація мовлення героїв передбачає глибоке розуміння їхнього характеру, що, у свою чергу, потребує пошуку адекватних і водночас творчих рішень під час передачі специфічних мовних особливостей: граматичних помилок, заїкання, шепелявості тощо. Завдання перекладача – забезпечити для читача перекладу таке саме сприйняття персонажів, яке було закладене автором оригіналу. Отже, актуальність дослідження зумовлена активним поширенням фантастичної літератури та необхідністю глибокого аналізу особливостей передачі мовленнєвих характеристик персонажів у процесі перекладу.

Оволодіння новою мовою передбачає засвоєння її специфічної зовнішньої форми вираження змісту думки. Логічна структура мислення найповніше реалізується через синтаксис, тобто через систему правил, за якими окремі лексичні одиниці об'єднуються в речення [39, с. 70]. Хоча базові типи речень та функції їхніх членів в англійській та українській мовах подібні, принципи їхнього лінійного розташування істотно відрізняються. В обох мовах послідовність елементів у реченні виконує граматичну, комунікативну, стилістичну та семантичну функції. Проте ступінь значущості цих функцій різниться: в англійській мові домінують граматична та семантична функції, тоді як в українській – комунікативна та стилістична [39, с. 70].

Така відмінність пояснюється типологічною належністю мов: англійська мова репрезентує аналітичний тип, а українська – синтетичний. Сам характер типу визначає особливості побудови мовної структури. У синтетичних мовах, до яких належить українська, граматичні відношення між словами передаються здебільшого за допомогою флексій, що

маркують рід, число, відмінок, що зумовлює відносну вільність порядку слів у реченні [39, с. 70]. Відповідно, у мовах синтетичного типу зв'язки між словами в реченні реалізуються за допомогою морфологічних показників – суфіксів та закінчень [39, с. 71].

У перекладі твору Ерін Гантер «Коти-вояки: На волю» було виявлено такі синтаксичні та граматичні трансформації: компенсація, зміна порядку слів, поділ та інтеграція.

По-перше, у перекладі використовується компенсація. Це спосіб перекладу, за допомогою якого втрата значення в одній частині речення компенсується в іншій його частині. Дослідник І. Корунець стверджує, що ця трансформація передає елементи смислу іншими лексичними одиницями, проте необов'язково у тому ж самому місці тексту, що і в оригіналі [20, с. 112]:

*«Henry told me there are all sorts of dangerous animals **out there**.» Smudge went on. – «Генрі казав мені, що **там** всілякі небезпечні тварини.» – Ляпко продовжував.*

*«All you have to do is sit where they can see you and look hungry **for a couple of days**.» Rusty meowed. – «Все, що тобі треба, це сидіти десь **кілька днів** так, аби вони тебе бачили, і при цьому здаватися голодним.» – нявкнув Рудько.*

*«You do **seem** to have a natural hunting ability.» Bluestar meowed. – «**Здається**, у тебе природна схильність до мисливства.» – нявкнула Синьозірка.*

Перекладачі Катерина Дудка та Остап Українець у своїй практиці активно вдаються до трансформації порядку слів. Це означає, що під час перекладу структура речення змінюється шляхом перестановки його складових порівняно з оригінальним англійським текстом [39, с. 66]. Застосування такої трансформації зумовлене системними відмінностями між англійською

та українською мовами, зокрема жорсткою фіксацією порядку слів в англійській мові та його відносною вільністю в українській. У граматичній системі англійської мови порядок слів виконує важливу синтаксичну функцію і не підлягає довільному зміненню, тоді як в українській мові синтаксичні відношення значною мірою позначаються за допомогою відмінкових форм, що дає змогу змінювати послідовність слів без втрати граматичної або семантичної коректності [39, с. 67]. Таким чином, зміна порядку слів у перекладі є виправданим і поширеним прийомом, який забезпечує стилістичну природність та відповідність нормам цільової мови. У наведених нижче прикладах ця трансформація була застосована саме через розбіжності в синтаксичній організації англійської та української мов:

*«You wouldn't get **me** in **there**.» Smudge wrinkled his black nose with distaste. – «А **мене** ти мене **туди** не заманиш.» – Ляпко несхвально наморщив носа.*

*«Henry said he went into the woods **once**.» Smudge meowed. – «Генрі казав, він **якось** ходив до лісу.» – нявкнув Ляпко.*

*«He caught a **robin** there!» Smudge insisted. – «Він спіймав там **дрозда**!» – наполягав Ляпко.*

У дослідженні було доведено, що переклад фантастичної літератури вимагає не лише лінгвістичної точності, а й глибокого розуміння авторського задуму та характерологічних особливостей персонажів. Актуальність проблематики зумовлена не лише зростанням популярності жанру, а й потребою у якісному відтворенні мовної індивідуальності героїв, що виступає ключовим засобом реалізації ідеологічного та художнього змісту оригіналу. У цьому контексті перекладач постає не лише як мовний посередник, а як

інтерпретатор культурного коду, здатний адаптувати складні стилістичні й синтаксичні особливості до норм і очікувань цільової аудиторії.

Проведений аналіз синтаксичних трансформацій у перекладі роману Ерін Гантер «Коти-вояки: На волю» засвідчив доцільність використання таких перекладацьких прийомів, як компенсація, зміна порядку слів, поділ та інтеграція речень. Усі ці трансформації обумовлені типологічними відмінностями між англійською (аналітичною) та українською (синтетичною) мовами. Вони сприяють досягненню еквівалентності між оригіналом і перекладом не лише на рівні змісту, а й з погляду стилістичної виразності, що є надзвичайно важливим для передачі мовного портрету персонажів та збереження художньої цілісності тексту.

Література

1. Теорія і практика перекладу. Конспект лекцій. Методичні вказівки для аудиторних занять. Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2006.
2. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця: Нова Книга, 2003. 448 с. С.112.
3. Мороз Л. В. Проблема типології перекладацьких трансформацій. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2014. Вип. 5 (77). С. 204-208.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЯПОНСЬКОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ МОДЕЛІ

Малахова Ю.В.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри літературознавства,

східної філології і перекладу
ДЗ «Луганського національного університету імені
Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
e–mail juliamalah@163.com
ORCID 0000–0003–4083–810X

У контексті глобалізаційних процесів, що актуалізують проблеми міжкультурної комунікації, особливого значення набуває дослідження національно-культурної специфіки мовленнєвої взаємодії. Серед яскравих прикладів таких феноменів вирізняється японська лінгвокультурна модель, що представляє собою унікальне поєднання комунікативних стратегій та культурних цінностей. Її характерними рисами є виражена тенденція до непрямого спілкування, пріоритет колективістських установок та дотримання неконфліктної комунікативної стратегії. Ці особливості створюють специфічні виклики та потребують уваги при взаємодії з представниками інших культур, зокрема західних, де комунікативні норми можуть суттєво відрізнятися.

Дослідження японської культури мовлення свідчить про її тісний зв'язок із соціальною ієрархією, що знаходить своє відображення у складній системі ввічливості. Ця система детермінує вибір мовних засобів та загальну комунікативну поведінку залежно від статусу учасників інтеракції. Численні дослідження підкреслюють, що глибоко вкорінена в японській культурі неконфліктна стратегія спілкування зумовлює схильність уникати прямої критики та категоричного заперечення, що є визначальним елементом японської комунікативної поведінки. Вивчення цих аспектів є ключовим для розуміння сутності японської

лінгвокультурної моделі та її впливу на міжкультурну комунікацію.

Поняття лінгвокультурної моделі розвивалося в рамках лінгвокультурології та когнітивної лінгвістики, де активно досліджуються взаємозв'язок мови, культури та мислення.

Метою цієї статті є дослідження основних теоретичних підходів до вивчення японської лінгвокультурної моделі та їх застосування в контексті міжкультурної комунікації.

У статті застосовано контент-аналіз для виявлення лінгвокультурних елементів; когнітивний аналіз – задля розуміння того, як японці формують мислення через мову; соціолінгвістичний аналіз – для вивчення системи ввічливості та комунікативних стратегій; порівняльно-кроскультурний аналіз – із метою виявлення відмінностей японської моделі від інших культур; а також інтерпретаційний аналіз у межах концепції Soft Power та полісистемної теорії. З метою розкриття теми звернемося до аналізу основних концептуальних підходів, які відображають особливості японської лінгвокультури в її різноманітних проявах:

- Kotodama（言霊）– давня японська віра в магічну силу слова, згідно з якою мовлення може впливати на події та енергії світу. Вперше описана у хроніках Кодзікі та Ніхон Шьокі, пізніше концептуалізована у філософії Моторі Норінаґи та розвинута у сучасній філософії Ясуо Юаси [7, с. 58];
- DMLL (Dynamic Model of Language Learning) – Теорія Джона Шумана, що трактує мовне навчання як процес соціокультурної адаптації. Надалі модель адаптувалась до динамічного підходу завдяки Діані Ларсен-Фрімен і розвивалася в контексті багатомовної освіти [6, с. 31-49];

• Культурні виміри Hofstede / Minkov [2, с. 1-561]. Ця модель Геерта Хофстеде розподіляє культури за шістьма змінними (індивідуалізм, дистанція влади тощо), пізніше розширена Майклом Мінковим для глибшого аналізу міжнаціональних комунікацій;

• Soft Power – концепція м'якої сили, запропонована Джозефом Найєм (Joseph Nye), стосується здатності країни впливати на інші через привабливість власної культури. У контексті Японії ця концепція активно досліджується такими науковцями, як Івабучі [3, с. 465-483] , Сакамото та Ніссім Кадош Отмазгін (Nissim Kadosh Otmazgin [5, с. 1-19], – ізраїльський дослідник, який спеціалізується на вивченні японської та корейської медіаіндустрій, популярної культури й культурної політики в межах стратегії «м'якої сили» у Східній та Південно–Східній Азії

• Polysystem Theory розроблена Ітамаром Івен-Зохаром [1, с. 1-23], ця теорія описує літературні й мовні системи як динамічні взаємопов'язані структури. Теорія застосовується до міжкультурних трансферів, у т.ч. японських, в дослідженнях Susan Bassnett, Yuko Kawai [4 с. 39].

Таким чином, дослідження підтверджує, що японська лінгвокультурна модель є складним багаторівневим феноменом, що потребує міждисциплінарного аналізу та врахування як локальних, так і глобальних параметрів мовної поведінки.

Література

1. Even-Zohar I. Polysystem Theory Revisited. *Papers in Culture Research*. Tel Aviv: Unit of Culture Research, Tel Aviv University, 2010. P. 1-23.

2. Hofstede G., Minkov M. Cultures and Organizations: Software of the Mind. 3rd ed. New York: McGraw-Hill, 2010. 561 p.
3. Iwabuchi K. Cultural Proximity and East Asian Popular Culture. International Communication Gazette. 2002. Vol. 64, No. 5. P. 465-483.
4. Kawai Y. A Transnational Critique of Japaneseness: Cultural Nationalism, Racism, and Multiculturalism in Japan. London; New York: Bloomsbury Academic, 2020. 182 c.
5. Otmazgin N.K. Japan imagined: popular culture, soft power, and Japan's changing image in Northeast and Southeast Asia. Contemporary Japan. 2012. Vol. 24, No. 1. P. 1–19.
6. Schumann J.H. The Acculturation Model of Second Language Acquisition: A Personal Reassessment. TESOL Quarterly. 1986. Vol. 20, No. 1. P. 31-49.
7. Yuasa Y. The Body Toward an Eastern Mind-Body Theory. Albany: State University of New York Press, 1987. 187 c.

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ НЕЙРОДИДАКТИКИ У РОБОТІ ЗІ СТУДЕНТАМИ ЗВО У ВИКЛАДАННІ ЛЕКЦІЙНИХ КУРСІВ МАЙБУТНІМ ФАХІВЦЯМ З КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

Шевченко К.В.
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри китайської філології
Київський національний лінгвістичний університет
м. Київ, Україна
e-mail 18katerina.v.sh2503@gmail.com
https://orcid.org/0000-0002-2451-6357

Розвиток мозку та психологічна стійкість студентів дуже важлива у вивченні іноземних мов, особливо китайської мови, яка відрізняється традиційною самобутньою писемністю, складною фонетичною системою, що викликає багато труднощів при засвоєнні та удосконаленні навичок, вмінь та знань, які формують комунікативну компетенцію, що є основою становлення професійного фахівця. У підготовці майбутніх фахівців китайської мови, а саме перекладачів та викладачів найважливішу роль відіграють розвиток пам'яті та уваги.

Актуальність теми дослідження зумовлена високими потребами до вже сформованих нейродидактичних вмінь у студентів, що вивчають китайську мову. А також, маємо на меті розглянути особливості підтримання уваги протягом лекцій, з урахуванням досвіду китайських фахівців психології, педагогіки та методики навчання китайської мови іноземними студентами та власного досвіду викладання лекційних та практичних курсів з китайської мови, який становить 11 років.

Сучасні науковці виділяють наступні труднощі, пов'язані з нейродидактикою, що значно впливають на засвоєння іноземних мов, як: недостатній рівень розвитку креативного мислення, неможливість довго тримати концентрацію уваги на матеріалі, що вивчається, порушення роботи півкуль та хвороби мозку, недостатній рівень обсягу довільної пам'яті. Що, на наш погляд, при деяких наявних проблемах можна подалати.

Враховуючі власний досвід роботи зі студентами, які мають вроджені хвороби мозку та хвороби пов'язані з емоційною або психічною нестабільністю, можемо зазначити, що у порівнянні зі студентами, які відносно здорові, рівень концентрації уваги у першої категорії є

нестабільним, але піддається корекції за допомогою різних засобів та методів викладання. Наприклад, і в роботі зі студентами, що не мають вище зазначених проблем та студентами, що мають різні ураження головного мозку, на думку китайських науковців, з якою ми абсолютно погоджуємося, при пасивному прослуховуванні матеріалу лекції рівень уваги падає приблизно через 10 хвилин. Тому, актуальним буде і на початку лекційного заняття і протягом його слідкувати за рівнем уваги судентів та підкріплювти його. Наводячи приклади з життя, кумедні короткі історії та питати про їхню думку щодо матеріалу, який вони прослухали. Особливу увагу приділяти як раз студентам, у яких є проблеми, при цьому максимально тактовно виправляти помилки та максимально намагатися уникати критики, вживаючи такі вирази, як «Ви не зовсім праві…», «Можливо у когось є інша думка?» Основною проблемою опанування матеріалу у студентів, які мають хвороби мозку або недостатньо сформовані рівні уваги та пам’яті, такі відступи від монотонного читання лекції сприятимуть підвищенню рівня уваги, що також впливає і на запам’ятовування матеріалу. Ефективними засобами слугують наочність та виділення окремих, важливих моментів лекції. На сучасному етапі розвитку технологій актуальним є вживання інтерактивних дошок, презентацій, які описують основні етапи, ключові моменти лекції та слугують додатковим абстрактним засобом привернення уваги студентів.

Викладач може періодично звертатися до презентаційного матеріалу, вмикати відео пов’язані з темою, що додатково одночасно і привертають увагу і розслаблюють від монотонності прослуховування матеріалу і змушують задуматись над важливими ключовими проблемами, а також сприятимуть

запам’ятовуванню основного матеріалу.

Роль уваги та пам’яті при засвоєнні інформації при прослуховуванні лекцій безперечно дуже вагома, навіть студенти, що мають високий рівень розвитку мислення, уваги та пам’яті, не мають жодних хвороб, що заважають їм сприймати матеріал, можуть відволікатися, втрачати концентрацію уваги та забувати або плутати ключові проблеми та способи їх вирішення, але у вивченні китайської мови теоретичні/лекційні дисципліни не менш важливі ніж практичні. Так, наприклад, дисципліна «Практична граматика китайської мови» також включає роз’яснення, теоретичний матеріал, що треба усвідомити для ефективного розвитку комунікативної компетенції. «Історія китайської літератури» дозволяє підвищити рівень соціокультурної компетенції, яка не менш важлива при оволодінні китайської мови, адже недостатньо просто вивчати практично, як вимовляти, як будувати речення, а й пояснити природу китайських традицій, зв'язок історії з сучасністю та роль їхнього розуміння в опануванні мови.

Отже, нейродидактичні принципи дуже важливі в опануванні китайської мови. Знаючи їх, можна навіть у студентському віці, від 17 років виправити деякі проблеми розвитку мозку, адже у навчанні йде зміцнення мозку, покращення пам’яті та уваги можливо, якщо матеріал корисний цікавий, а також поданий креативно та уникаючи монотонності.

Література

1. Шевченко, К. Особливості підготовки майбутніх учителів у контексті міжнародної співпраці КНР у галузі освіти. *Вища освіта України*, 3 (2). 2014. С. 252–255.

2. Shenchenko, K (2016) Training Future Teachers in Lecturing Skills in China and Ukraine. *The Advanced Science Journal*. 2016. P. 76−78.
3. Yuzheng, Han. Problems in University Teaching Faculty Construction and Countermeasures. *International Journal of Higher Education, 4 (4).* 2015 P. 239 – 244.

ВПЛИВ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОГО ТА НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО АСПЕКТУ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ З ЯПОНСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ

Убийовк Дарина Сергіївна
здобувачка 4 курсу першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія.
Східні мови та літератури (переклад включно),
перша – японська.
кандидат філологічних наук, доцент
Малахова Ю. В.

Попри суттєві структурні й типологічні відмінності між українською та японською мовами, аналіз лінгвокультурних особливостей і національно-культурних пріоритетів дозволяє виявити певні паралелі у світоглядних установках, соціальній філософії та етичних орієнтирах обох народів. Проблематика міжмовного перекладу в цьому контексті вже частково висвітлювалася у працях О.О.Москаленко, В.С.Пахомова, Ю.М. Коваленка, однак у межах даного дослідження було зосереджено увагу саме на зв’язку між етимологією японських лексичних одиниць, їхнім культурним походженням та причинами відсутності

повноцінних перекладацьких відповідників українською мовою. Глибинні історико-культурні чинники безпосередньо впливають на (не)перекладність окремих понять, що зумовлює необхідність інтерпретативного підходу при їх відтворенні в іншомовному середовищі.

Метою статті є виявлення та аналіз безеквівалентної японської лексики, з'ясування її етимологічного, культурного та соціального підґрунтя, а також визначення можливих функціональних аналогів в українській мові. Особлива увага приділяється демонстрації того, як історичні, культурні та світоглядні чинники впливають на формування унікальних мовних одиниць та ускладнюють процес їх перекладу, водночас відкриваючи можливості для інтерпретації через знайомі концепти української культури.

У даній роботі висвітлено вплив історичних, культурних та соціолінгвістичних чинників Японії на формування безеквівалентної лексики. Аналіз дозволяє простежити приховані паралелі між українською і українською мовою.

Японська культура вирізняється високим рівнем стриманості у вираженні емоцій, тоді як українська традиція характеризується більшою відкритістю й емоційністю. Це відображається у мовних засобах, зокрема у вживанні емоційно забарвлених виразів [5].

До безеквівалентної лексики відносимо ті японські слова та вирази, що не мають прямих відповідників в українській мові, оскільки відображають унікальні культурні явища, соціальні практики чи національні цінності. У таких випадках перекладач змушений вдаватися до описових конструкцій або пошуку функціональних аналогів. Нижче розглянемо найбільш показові приклади.

• 建前 татемае та 本音 хонне; Ці поняття перекладаються як «офіційна позиція» та «справжні почуття». Вони відображають дуалістичність комунікативної поведінки японців. У суспільстві пріоритет надається гармонії й уникненню конфліктів, тому зовнішні висловлювання нерідко суперечать внутрішнім переконанням. Така стратегія дозволяє підтримувати соціальну рівновагу в суспільстві [5]. В українському перекладі ці терміни зазвичай передають описово: «приховані справжні мотиви» або «нещирість заради збереження гармонії».

• 金継ぎ кінцуґі; Дослівно – «лагодження тріщин золотим лаком». Це мистецтво підкреслює унікальність і цінність речі, яка зберегла сліди свого існування. Філософія кінцуґі пов'язана з концептом 侘び寂び вабі-сабі – «естетика простого та минущого». На відміну від японської традиції, в українській культурі пошкоджені предмети зазвичай приховують або утилізують. Це пояснюється як практичними чинниками, так і народними забобонами щодо невдачі, яку нібито приносить збереження розбитого посуду [6]. Існує два можливих підходи до перекладу японського терміну 金継ぎ (кінцуґі): описовий переклад – слово передається шляхом пояснення його змісту: «мистецтво лагодження посуду золотим лаком». Такий метод використовується тоді, коли в українській мові відсутній прямий відповідник, і потрібно розкрити зміст іншомовного поняття. Транскрипція з коментарем – збереження іншомовної форми з додатковим поясненням: кінцуґі (мистецтво лагодження посуду золотим лаком). Цей спосіб дозволяє зберегти національно-культурний колорит та водночас зробити термін зрозумілим для читача.

• 過労死 карошi; Поняття «смерть від перевтоми» позначає офіційно визнану соціальну проблему Японії. В українському суспільстві явище надмірного перепрацювання також існує, однак воно не отримало спеціального терміну. У перекладі використовується калька «смерть від перевтоми».

• 木漏れ日 коморебі та 森林浴 шінрін-йоку; Коморебі означає «проміння сонця, що проходить крізь гілля дерев», а шінрін-йоку – «лісові купання», тобто оздоровчі прогулянки в лісі, які популяризувалися у зв'язку з урбанізацією. В Україні подібні практики не набули значного поширення, проте уявлення про лікувальний вплив природи також існують [1]. У перекладі ці поняття зазвичай передають описово: «сонячне проміння крізь листя», «терапевтичні прогулянки лісом».

• 花霞 ханаґасумі; Слово означає «завісу з квітів сакури, що здалеку нагадує туман». Це поетичний образ, який не має прямого українського відповідника через відсутність аналогічного природного явища.

• 積ん読 цундоку; Означає «звичку купувати книги й не читати їх». Ієрогліфи буквально позначають «накопичені книги». В Україні це явище також відоме, однак традиційно існує прагнення уникати марнотратства, що сформувалося під впливом історичних умов виживання. У перекладі можливі описові конструкції: «накопичення непрочитаних книг».

• 口寂しい куцісабіші;

Дослівно – «рот нудьгує». Йдеться про бажання щось пожувати без відчуття справжнього голоду. В українській мові відсутній еквівалент, що пояснюється історичним досвідом голоду, який сформував у суспільстві уявлення про їжу як життєву необхідність, а

не як засіб для зняття нудьги. Українські прислів'я («Голод не тітка», «Який за столом, такий і за роботою») відображають іншу оцінку харчових практик [2]. У перекладі використовується описова конструкція «звичка жувати від нудьги».

• 食い倒れ куідаоре; Цей термін означає «збанкрутувати через надмірні витрати на їжу». В Україні, де традиційно розвинене сільське господарство й домашнє приготування страв, такий феномен практично не фіксується. У перекладі застосовується калька «розоритися на їжі».

Аналіз наведених прикладів демонструє, що значний прошарок японської лексики є безеквівалентним для української мови. Це зумовлено відмінностями історичного розвитку, культурних традицій та соціальних реалій. У подібних випадках перекладачі застосовують описовий переклад, калькування або транскрипцію з коментарем. Такий підхід дозволяє не лише зберегти культурну специфіку, а й відкрити для українського читача нові світоглядні горизонти.

Література

1. "Forest bathing: what it is and where to do it". Travel. 2019-10-18. Archived from the original on February 28, 2021. Retrieved 2023-06-21.
2. Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури: Словник-довідник / В. В. Жайворонок. К.: Довіра, 2006. 703 с
3. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація. К.: ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
4. Найда Е. А., Табер Ч. Р. Т. Теорія і практика перекладу. Leiden: Brill Archive, 2020. 218 p.
5. Тосімаса Коіке. Амае і Гірі: Структура японського розуму.Токіо: Torikagesha Publishing, 2006

ТЕМАТИЧНІ НАПРЯМИ РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ:

1. Культурна толерантність та взаємоприйняття:

- Роль толерантності у збереженні миру та стабільності.
- Важливість відкритого діалогу між культурами для побудови взаєморозуміння.

2. Вплив міграційних процесів на культурний ландшафт:

- Адаптація та інтеграція мігрантів у нові культурні середовища.
- Міжкультурні взаємодії та їх вплив на розвиток суспільства.

3. Роль мистецтва та літератури у сприянні діалогу між культурами:

- Мистецтво як засіб вираження та розуміння різниці.
- Літературні та художні твори як інструменти відображення культурного різноманіття.

4. Інтеркультурна освіта та міжкультурна комунікація:

- Підвищення культурної компетентності для покращення міжкультурного спілкування.
- Роль освіти у формуванні толерантного та відкритого суспільства.

5. Культурна дипломатія у вирішенні конфліктів:

- Використання культурних зв'язків для зміцнення міжнародного співробітництва.

• Досвід успішних культурних ініціатив у врегулюванні конфліктів.

6. Культурна спадщина та її роль у збереженні ідентичності:

• Збереження та захист культурної спадщини у військових конфліктах та кризових ситуаціях.

• Важливість культурної спадщини для формування ідентичності та самосвідомості.

7. Культурні інновації як засіб подолання кризових ситуацій:

• Використання культурних ініціатив та творчого підходу для подолання складних ситуацій.

• Інноваційні підходи до вирішення культурних проблем у важкі часи.

8. Актуальні проблеми української, германської та східної філології

• Лінгвокультурні, соціокультурні та міжкультурні проблеми перекладу

• Лінгвістичні дослідження східних та германських мов

9. Актуальні проблеми української і зарубіжної літератури

• Дослідження української та зарубіжної літератури

• Гендерні студії в літературознавстві та компаративістика

Наукове видання
«Діалог культур у важкі часи»
Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної конференції

За заг. ред. канд.пед.наук, доцента кафедри літературознавства,
східної філології і перекладу
Перепаді Д.О.
Коректор – Перепадя Д.О.
Комп'ютерне макетування – Перепадя Д.О.

Відповідальні за випуск:
Перепадя Д.О., канд.пед.наук, доцент, доцент кафедри
літературознавства, східної філології і перекладу

Видавництво Державного закладу
«Луганський національнийуніверситет імені Тараса Шевченка»
Адреса: м. Полтава, вул. І. Банка, 3
E-mail: mail@luguniv.edu.ua